

Komáromi Szivárvány Óvoda Helyi Nevelési Programja

Programunkat jó szívvel és felelősséggel ajánljuk mindazoknak, akik feltétel nélkül bíznak a gyermekekben és egymás kölcsönös megbecsülésén keresztül az ember kiteljesedésében és boldogabb jövőjében.

**„...nem azért vannak-e kivilágítva a csillagok, hogy egy napon mindenki megtalálhassa a magáét...”
(Exupéry: A kis herceg)**

**A Helyi Nevelési Programot felülvizsgálta és átdolgozta a Szivárvány Óvoda nevelőtestülete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló (363/2012.(XII.17.) Korm. rend. 1. melléklete helyébe a 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet (a továbbiakban Módr.1.) 1. melléklete szerint)
2025. augusztus 22.**

Felelős: Musitz Rita igazgató

Tartalom:

1. Az óvoda jellemző adatai	5.oldal
2. Helyzetelemzés	5.oldal
2.1. Az óvoda bemutatása	5.oldal
2.3. Az óvoda elhelyezkedése a településen	5.oldal
2.4. Az óvoda tárgyi és személyi feltételei	6.oldal
2.5. Az óvoda nevelőmunkájának jelenlegi helyzete, szolgáltatásai	7.oldal
2.6. Helyi társadalom és az óvoda	8.oldal
3. Hitvallás, filozófia, nevelési attitűd, értékek	9.oldal
3.1. Az óvoda célja	9. oldal
3.2. Az óvoda feladata	9.oldal
3.3. Nevelési koncepciók, a nevelés helyi tartalma	9.oldal
3.4. Szervezeti és időkeretek	30.oldal
3.5. Családi bevonás, szociális munka	32.oldal
3.6. Hagyományok, ünnepek	34.oldal
4. Együttműködések, kapcsolatok	34.oldal
5. Érvényességi záradék	35.oldal

A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről - Meghatározza a köznevelési intézmények működésének kereteit, a dokumentumokra vonatkozó kötelezettségeket. (továbbiakban: Nkt.)
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról - Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szól, és egy kulcsfontosságú jogszabály, amely meghatározza a magyarországi óvodai nevelés szakmai alapelveit, céljait és tartalmi kereteit. Ez a rendelet a köznevelési törvény (a 2011. évi CXC. törvény) alapján készült, és kötelező érvényű minden köznevelési intézmény, így minden állami, önkormányzati, egyházi és magánóvoda számára.
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról - A rendelet a köznevelési törvény gyakorlati végrehajtásának szabályait tartalmazza. Részletesen szabályozza az állami és önkormányzati fenntartású intézmények működésének kereteit, az intézményvezetők jogkörét, az alkalmazottak jogviszonyára vonatkozó szabályokat, valamint az intézmények finanszírozását. Kitér többek között az óvodák és iskolák működési rendjére, gazdálkodására, a tanügyi nyilvántartások vezetésére, valamint a fenntartói ellenőrzés rendjére is.
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet - Részletezi az óvodák alapidokumentumaira, működésére, névhasználatára és belső szabályozására vonatkozó követelményeket.
- 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről - a pedagógus-továbbképzés rendszeréről, meghatározza a továbbképzési programok és a beiskolázási terv tartalmát, kötelezettségeit. 2025. január 1-jén lépett hatályba a rendelet, melynek célja a pedagógusok folyamatos szakmai megújulásának biztosítása és a köznevelési intézmények működésének támogatása.
- 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet - A rendelet célja az óvoda és iskola közötti zökkenőmentes átmenet biztosítása, az iskolakezdéshez szükséges képességek célzott fejlesztésével. Az óvodai nevelési programokat úgy módosítják, hogy azok kiemelten támogassák a nagycsoportos gyermekek iskolára való felkészítését, személyiségfejlődését, tanulási motivációját, valamint a nemzeti értékek iránti elköteleződést. Miközben garantálja, hogy minden gyermek képességeinek megfelelő támogatást kapjon, miközben az óvodák nevelési folyamatai továbbra is a gyermekek egyéni fejlődési igényeit tartják szem előtt.
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról - A törvény új alapokra helyezi a pedagógusok foglalkoztatásának rendszerét. Szabályozza a pedagógusok jogállását, besorolását, előmeneteli rendszerét, valamint a bérezésük és teljesítményértékelésük kereteit. A célja egy egységes, teljesítményalapú, ösztönző pedagógus-életpályamodell kialakítása.

- 401/2023. (VIII.30.) Korm. Rend. a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról - A rendelet a 2023. évi LII. törvény - a pedagógusok új életpályájáról szóló - végrehajtási szabályait tartalmazza. Pontosítja a jogszabály alkalmazásának módját, például a minősítési eljárásokat, a teljesítményértékelés menetét, a munkaköri követelményeket és a besorolások részletes szabályait.
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelemről és gyámügyi igazgatásról - Ez a törvény szabályozza a gyermekek védelméhez kapcsolódó állami és önkormányzati feladatokat, a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátásokat, valamint a gyámügyi rendszert. Célja a gyermekek testi, lelki, erkölcsi fejlődésének elősegítése és védelme.
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról - Ez a törvény biztosítja a fogyatékos emberek emberi méltóságát, jogaik érvényesítését és társadalmi esélyegyenlőségét. Előírja az akadálymentesítés, a hozzáférhetőség és az önálló életvitel támogatásának kötelezettségét.
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról - Ez a törvény tiltja a diszkriminációt bármilyen okból (pl. nem, kor, származás, fogyatékoság), és előírja az egyenlő bánásmód követelményét minden közszolgáltatás, foglalkoztatás és oktatás területén.
- 15/2013. (X.8.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről - Ez a rendelet meghatározza a pedagógiai szakszolgálati intézmények működésének szabályait, mint például a nevelési tanácsadás, logopédiai ellátás, gyógypedagógiai tanácsadás, fejlesztő foglalkozások, korai fejlesztés és gondozás kereteit.
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

1. AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI

Az óvoda hivatalos neve:	Komáromi Szivárvány Óvoda
Az óvoda OM azonosítója:	031679
Az óvoda címe:	2900 Komárom, Kelemen László u. 34-36.
Telefon:	34/340-008, 34/540-344
E-mail címe:	szivarvanyovoda@komarom.hu
Férőhelyek száma:	71 fő
Az óvoda fenntartója:	Komárom Város Önkormányzata
A fenntartó címe:	2900 Komárom, Szabadság tér 1.
Gyermekcsoportok száma:	3 vegyes életkorú
Nevelési év:	szeptember 1- augusztus 31.
Az óvoda nyitvatartás:	hétfőtől péntekig: ½ 6-17.00-ig
Az óvoda Igazgatója:	Musitz Rita

2. HELYZETELEMZÉS

2.1. Az óvoda rövid bemutatása

A Komáromi Szivárvány Óvoda a komáromi autóbusz pályaudvar szomszédságában található, földszintes, családi házból átalakított, 1971-ben átadott, három csoportos intézmény, mely viszonylag kis alapterületen, de jó tárgyi feltételekkel és korszerűen felkészült pedagógusokkal fogadja az ide érkező kisgyermeket és családtagjaikat.

Az Intézmény 71 fő kisgyermek befogadására alkalmas.

Hét óvodapedagógus, három dajka, egy pedagógiai asszisztens, egy ügyviteli titkár, egy konyhai dolgozó, és egy fűtő-karbantartó biztosítja a feltételeket a gyermekek zavartalan, élményekben gazdag óvodai életéhez. Az óvónők közül 1 fő mentor óvodapedagógus, 2 fő részt vett a Lépésről lépésre alternatív óvodai program elméleti és gyakorlati felkészítésében. Az óvodapedagógusok közül 4 fő minősült, és PED II kategóriába került. Az óvoda udvara 2009-ben a szomszéd telek megvásárlásával bővült, mely lehetővé tette nagyobb mozgástér biztosítását a gyermekek egészséges és testi nevelése szempontjából. Az óvoda bővítésére vonatkozó engedélyes tervek elkészültek. Az új kiszolgálóhelyiségek és a tornaterem 2012-ben került átadásra. 2019-ben az Önkormányzat célul tűzte ki, hogy Komáromban minden óvoda új játszóteret kap. A munkálatok 2020-ban fejeződtek be, majd 2021-ben hivatalosan is átadásra került udvarunk a gyermekek legnagyobb örömére.

2.2. Az óvoda elhelyezkedése a településen

Az óvoda a város legrégebbi településrészén található, jogutódja a város első óvodájának. Az óvoda környezetében lévő alacsony komfort fokozatú önkormányzati bérházakat lassan felszámolták, vagy korszerűsítették, új szociális bérházak építésére és átadására került sor. A terület, napjainkban fejlett városrészé alakult. Folyamatosan fejlődött az infrastruktúra, utak, parkok, játszóterek létesültek. A családok életkörülményei a területen javultak, ritka esetben szükséges a Gyermekvédelmi felelős munkája. Komáromi Tám-Pont Család- és Gyermekjóléti Intézmény szakembere, a szociális segítő péntekenként 8-12 óráig az intézményben tartózkodik, szükség esetén támogatást nyújt.

2.3. Az óvoda tárgyi és személyi feltételei

Tárgyi feltételek:

Az intézmény rendelkezik a nevelési program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel, melynek használatában és kialakításában, illetve fejlesztésében cél, hogy

- a gyermekek számára biztonságos és hozzáférhető legyen, szolgálja játék- és mozgásigényük kielégítését, egészségük megőrzését, sokoldalú fejlődésüket,
- az óvoda dolgozói számára, a humánerőforrás védelme érdekében biztosítsa a megfelelő munkakörnyezetet (nevelői szoba, internetes hozzáférés, számítógép, szertár, öltöző, mosdó, zuhanyzó) a gyerekekkel közösen használható helyiségek (sószoba, tornaterem)
- a szülők fogadására alkalmas helyet

Az óvoda három, korszerűen felszerelt, 24-23-24- gyermek befogadására alkalmas csoportszoba található, mobil berendezésekkel, melyek szükségesek a program egyik alappillérenek a tevékenységközpont rendszernek kialakításához és működtetéséhez. A gyermekek számára megfelelő számú és különböző fajtájú vizuális, manipulatív, és matematikai képességeket, készségeket fejlesztő játék áll rendelkezésre. A Lépésről lépésre programhoz tartoznak különböző specifikus berendezési tárgyak, melyek megtalálhatók valamennyi csoportszobában; nagyméretű álló tükör, festőállvány, könyvespolc, homok-víz asztal kis- és nagyméretű építőelemek.

Megfelelő számú, méretű korszerűen felszerelt kiszolgáló helyiségekkel rendelkezik az intézmény, 2012. október óta. A gyermekmosdók és a folyosó folyamatos felújítása megtörtént. A konyha megfelel a HACCP előírásoknak. Két csoportnak tágas, új gyermeköltöző kialakítása történt, ahol a gyermekek és a szülők is kényelmesen elférnek.

A pedagógiai munka zavartalansága érdekében fontosnak tartjuk:

- a gyermekek optimális fejlődését segítő tárgyi környezet kialakítását
- a meglévő tárgyi felszereltség óvását
- a játékeszközök, a tanulási folyamathoz, a gyermeki személyiség fejlődéséhez szükséges eszköztár bővítését
- a könyvtárolományunk bővítését

- az épületek állagának megőrzése érdekében minden évben egy-egy terület felújítását, korszerűsítését.

A megvalósításhoz szükséges forrást fenntartó által biztosított költségvetési keretből, alapítványi-, pályázati keretből, illetve szülői segítségből valósítjuk meg.

Személyi feltételek:

Óvodánk a jogszabályi előírásoknak megfelelően rendelkezik a megfelelő személyi feltételekkel. Csoportonként 2 óvodapedagógus, egy dajka (a nevelő munkát közvetlen segítő) szervezi a csoport életét, illetve valósítja meg a nevelőmunkát.

1 pedagógiai asszisztens támogatja a hatékony nevelő munkát, minden esetben együttműködik az óvodapedagógussal a nevelő munka sikeres megvalósítása érdekében. Segíti a csoportos és egyéni tevékenységek megvalósítását, a korrekciós feladatok elvégzését. Egyénileg segíti a gyermekek fejlesztését, az előre megbeszélt eszközökkel és módszerekkel. Az átlagostól eltérő gyermek egyéni fejlesztését a szakemberek és az óvodapedagógusok támogatásával végzi.

A pedagógusasszisztens és a dajkák közreműködnek a díszítések, a szabadidős tevékenységek és óvodai rendezvények sikeres lebonyolításában.

Az intézményben és egy Ügyviteli asszisztens dolgozik, 1 konyhai alkalmazott, és egy karbantartó van főállásban.

Fontos a nevelési év indítása és az év közbeni folyamatos munkatársi megbeszélés.

A munkatársak a munkájukat a munkaköri leírásban foglaltak szerint felelősségteljesen véggezzék.

2.4. Az óvoda nevelőmunkájának jelenlegi helyzete, szolgáltatásai

Óvodánk segítőkész óvoda, nyitott a szülők, leendő szülők és a társadalom felé. Hozzánk bármikor bejöhetnek az érdeklődők, csoportos látogatást bejelentkezéssel fogadunk. A szülők részt vesznek a csoport és az óvoda életében, önkéntes, konkrét feladatvállalás, vagy megbízás keretében. A programunk filozófiája, hogy a gyermek elsősorban a családe, mi erősítjük a szülőket gyermekeik iránti felelősségvállalásában, ezért igyekszünk minél szélesebb körben bevonni őket az óvodai nevelésbe.

A szülők naprakész információt kapnak a gyermekeikről. A nevelőtestület alkalmas arra, hogy a szülőket segítse a gyermekekkel kapcsolatos és saját problémáik megoldásában. A szülők jól ismerik az óvoda nevelési célkitűzéseit, a lépésről lépésre programot. A faliújságokon tájékozódhatnak a programokról, a témafeldolgozásokról, tanult versekről, dalokról, kiválaszthatják, azt a feladatot, programot, mely számukra szimpatikus, melybe szívesen bekapcsolódnak, vagy részt vesznek. Az óvoda az egyediséget, másságot értékeli és elfogadja, mely kiterjed a gyerekekre, szüleikre és családtagjaikra. A nevelésben figyelembe veszi a saját

egyéni fejlődési ütemet, és gondot fordít a gyermekeken keresztül a családok szemléletének formálására.

A gyermekek speciális fejlesztésébe bevonjuk a szakembereket,

- Komárom város által biztosított:
 - o utazó gyógy- és fejlesztő pedagógusok -2 fő-,
 - o Kémence Egyesület utazó gyógy- és fejlesztő pedagógus
- Komárom-Esztergom Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Komáromi Tagintézménye által utazó gyógytornász, fejlesztő pedagógus, illetve a tagintézményben logopédus, illetve pszichológus

segítik a gyermekek fejlődését.

Nevelési eredményeink, programunk bevalásának értékelését az intézményi minőségirányítási programnak megfelelően végezzük.

Tanköteleskorú gyermekekkel részt veszünk:

- Úszó Nemzet Program (a nagycsoportos korú gyermekek részére ingyenes úszásoktatás)
- Bozsik Program, illetve ennek keretében Grass roots fesztivál.

Az óvodapedagógusok a munkatervben meghatározott időben kreatív délutánokat tartanak elsősorban nagycsoportos gyermekek számára.

Az óvodában a szülők igénye szerint, a nevelési időn kívül engedélyezünk, - az óvodás korosztály életkori sajátosságait szem előtt tartva- a gyerekek számára szervezett, külső szakemberek által vezetett foglalkozásokat. (Ovi-foci, angol nyelvtanulás, ritmikus sportgimnasztika, Mozg-ovi)

2.5. A helyi társadalom és az óvoda

Az óvoda munkája elismert a helyi közösségben, a fenntartó, a városvezetés részéről is. A nevelőtestület felkészültsége, a munkamorál és a jól bevált helyi nevelési programnak köszönhetően van megfelelő számú beiratkozó az óvodába.

Az óvoda rendelkezik mindazokkal a korszerű feltételekkel, melyek a nevelőmunkához szükségesek.

Az óvoda környéke fejlődésben lévő városrész, mely sok kisgyermekes családnak ad otthont. Programunkban felvállaltuk a nevelésbe való bevonás mellett a szociális segítséget, mivel a területi adatok indokolják.

Óvodánk aktívan bekapcsolódik a város életébe, kulturális, közművelődési programokon részt vesz, saját programok szervezésével is gazdagítja a kínálatot. Lehetőségeihez mértén mindent megtesz azért, hogy a gyerekek, a szülők és a partnerek elégedettek legyenek.

A helyzetelemzésből kitűnik, hogy az intézmény a társadalmi szükségletekhez és az igényekhez igazodva a továbbiakban is folytatja a Lépésről lépésre programot helyi nevelési programként, mivel a magyar közoktatás politika is támogatja a programunkban megfogalmazott elveket, értékeket és célokat. Az Óvodai Nevelés Alapprogramja módosításaival is megerősít bennünket ebben.

Óvodánkban céljaink és a családi programok megvalósítását segíti az Óvoda a Családokért Alapítvány, mint civil szervezet, mely 1995-ben alakult szülői kezdeményezésre.

3. HITVALLÁS, FILOZÓFIA, NEVELÉSI ATTITÚD, VALAMINT ÉRTÉKRENDSZER

3.1. Az óvoda célja

Az óvodánk célja, a 3-7 éves korú gyermekek harmonikus személyiségfejlesztése, mint individuum és mint szociális lény, az életkori sajátosságok, az egyéni szükségletek, különbségek, eltérő szokások, adottságok, környezet figyelembevételével, családjuk bevonásával.

Célunk egy egészséges önbizalommal, pozitív énképpel, fejlett kommunikációs és együttműködési készséggel rendelkező kisgyermek nevelése, aki a tapasztaláson alapuló tevékenységek által magában hordozza az életen át tartó tanulási igény képességét. A demokrácia alapjainak lerakása a választás és döntés lehetőségével.

Óvodakép

Óvodánk nyitott, a szűkebb környezet igényeihez igazodva és általuk befolyásolva, szakmailag önálló intézményként elsősorban a gyermekek nevelését és a családi nevelés kiegészítését vállalja. A helyi nevelési program, a Lépésről lépésre óvodai program adaptációja érinti a teljes intézményt, kiemeli az óvoda, fejlesztő tevékenységét, előítélettől mentesen, szeretetteljes légkörben, pozitív megerősítés alkalmazásával. Az óvoda, mint intézmény komplex rendszer, amelynek minden összetevője kölcsönhatásban működik. A koncepciók a teljes rendszert érintik. Az óvoda nyitottságának elve befolyásolja az óvoda kapcsolatainak alakulását a családokkal és a partnerekkel való együttműködésben.

3.2. Az óvoda feladata és értékrendszere

A céloknak megfelelő személyi és tárgyi feltételrendszer folyamatos megteremtése által, demokratikus légkörben, tevékenységközpont-rendszerben

- A gyermekek pozitív megerősítése által - olyan jártasságok, készségek és képességek kialakítása projekt rendszerű tanulási folyamatok keretében, melyekre a változó világban szükség van.
- Választás, döntés, kreativitás, ötletgazdagság, problémafeltáró és megoldó gondolkodás, innovatív képesség, környezet és a haza szeretete.
- Pozitív nevelői mintával és ráhatással a családok pedagógiai, mentális és szociális segítése, a társadalmi kohézió erősítése.

3.3. Nevelési koncepciók, a nevelés helyi tartalma

Az óvodai nevelés feladatai Az emberi teljességre való törekvés elindítása, a kölcsönös szeretet, elfogadás és megbecsülés erejével, a másság tolerálásával.

- A sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítása
- A tehetséges gyermekek felismerése, kiemelése és továbbfejlesztése.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása a lehetőségekhez mérten.
- Az emberi megújulás képességének megalapozása, a folyamatos tapasztalatszerzésen keresztül az életre szóló tanulási igény kialakítása.

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód kialakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

A program koncepciói, specifikumok

A Lépésről-lépésre óvodai program sajátosságai:

- Individualizálva szocializál
- Sajátos tevékenységközpont-rendszerben teremti meg a feltételrendszert a tevékenységi formák színtereit, a szabad játékot és az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek választási lehetőségeit. Ez a rendszer szintetizálja a szervezeti kereteket és integrálja a fejlesztés tartalmát.
- A családokat bevonja az óvodai életbe, aktivizálja a szülőket az együttműködésben. Erősíti a szülők felelősségét, támogatja a családi nevelés problémáinak megoldását. Az óvodapedagógus a rendszerben mintát ad a gyerekekkel való törődésre, nevelésre.
- A program, az óvoda lehetőségeit, a település igényeit, a családok helyzetét és a gyermekeket érintő társadalmi háttér-folyamatokat figyelembe véve támogatja a gyermekvédelmi feladatok beépítését az óvoda által vállalt tevékenységek körébe.

Individualizálva szocializál

A Lépésről-lépésre óvodai programban a család és az óvoda, szocializáló szerepét hangsúlyozva, a 3-6 éves korban intenzív "én fejlődés" szakaszában kiemelt jelentőségű az egyediség, az egyéniség támogatása, megalapozása. Az óvodáskor végére jut el a gyermek az önérvényesítéstől az együttműködésig, a társak szükségleteinek, igényeinek, szándékainak megértéséig. A gyermek genetikus múltjával a környezetén keresztül válik azzá, ami. A személyiségfejlődés, az individuum alakulása döntően külső hatásokra következik be, miközben a gyermek másokkal együtt létezik. Ezekben az együttléteketben, személyközi kapcsolatokban szocializálódik.

Az individualizáló nevelés, fejlesztés olyan pedagógiai megközelítés, amely figyelembe veszi mindazt, amit a gyermekek egyéni különbségként hoznak magukkal. Az egyéni eltéréseket toleráló felnőtt magatartása modellértékű a gyermekek számára is.

Az individualizáló nevelés egyszerre erősíti az egyediséget és ösztönöz az együttműködésre, támogatja a gyerekek szocializációját. Ez utóbbit is az egyéni sajátosságok ismeretében segíti, eltérő módszerekkel, egyénre szabott mértékben.

Az individualizálás és a szocializáció áthatja az egész óvoda életét, és annak minden tevékenységét.

Az azonos korú gyermekek közötti fejlődésbeli különbségek megnyilvánulásai:

- A gyermekek eltérő biológiai szükségletei
- A különböző adottságok
- A gyermekek eltérő tapasztalatai
- Az eltérő mozgásigény
- Az egyéni érdeklődés, élmény
- Az énkép, a tanulási stílus
- A kontaktusteremtés különbözősége

Sajátos nevelési igény (autista, mozgáskorlátozott, hallás, látás és organikusan sérült, enyhén értelmi fogyatékos)

Az individualizálás elvei:

- a gyermek személyiségének megismerése, az erősségek, és az esetleges hátrányok számbavétele
- egyéni fejlesztési elv érvényesítése
- személyes kontaktus a tevékenységekben
- a gyermekek eltérő egyéni testi-lelki szükségleteinek
- figyelembevétel
- a terem berendezésével az igény szerinti szeparáció
- lehetőségeinek megteremtése

- a mozgásigény folyamatos kielégítése
- személyesség, a gyermekek munkáinak, személyes tárgyainak tárolása
- a gyermekre vonatkozó információ bizalmas kezelése

Az individualizálás lehetőségei a játékban

A felnőtt és a gyermek közötti személyes kontaktuson alapszik, mely figyelembe veszi a kommunikáció során a jelzéseket. A felnőtt minta a társakkal való együttműködésben. A szabad játék domináns tevékenység, a jelzések szempontjából döntő fontosságú.

Az óvodapedagógus feladatai az egyéni eltérések tolerálása érdekében a játékban:

- a gyermekek jelzéseinek, viselkedésének megfigyelése, az információk értékelése
- az egyéni érdeklődésnek megfelelő játékfeltételek megteremtése
- egyéni szándékok, elképzelések támogatása
- konfliktushelyzetekben az egyén bevonása a megoldásba, szabályalkotásba
- az egyének eltérő szociális szükségleteinek kielégítése
- egyénekre irányuló kommunikáció
- a gyermekek érzelmi kötődéseinek erősítése, formálása
- közvetlen segítségadás a társtalan, nehezen beilleszkedő gyerekek esetében

A személyiségközpontú szemlélet érvényesítése a csoportszoba feltételrendszerében:

- az egyéni érdeklődés megjelenítése a tevékenységközpontokban (változatos játékkészlet, eszköztár a gyermekek életkorának és fejlettségének megfelelően)
- a gyermekek jelei mellett a nevük kezdőbetűinek jelzése (nyomtatott nagybetűvel)
- a gyermekek egyéni életének történései az albumokban
- családok életét bemutató tablók, fotók
- a hét végi családi élmények megbeszélése
- a tér tagolása a tevékenységközpontokban, 3-4 gyermek elmélyült együttes tevékenységéhez
- az SNI szerinti környezet igény szerinti kialakítása, szükséges tárgyi eszközök és segédeszközök biztosítása.

A személyiségközpontú szemlélet érvényesülése az óvodapedagógus tevékenységében:

Az óvodapedagógus és a gyermek kapcsolatának fontosabb elvei:

- személyre szóló pedagógiai hatások, sajátos törődés: a kiemelkedő képességű, a hátrányos, a halmozottan hátrányos, a testi, értelmi, érzékszervi sérült gyermekek számára (szükség szerint szakemberrel)
- szeretetteljes elfogadás
- pedagógiai optimizmus a kommunikációban és ezt kifejező metakommunikáció
- segítségadás a gyermekek egyéni problémáinak megoldásában

- a személyiség értékeinek hangsúlyozása és elfogadtatása a kortársakkal, a nemzeti etnikai kisebbséghez tartozó és a migráns gyerekek esetében is
- személyes élményeket, érzéseket, gondolatokat feltáró beszélgetés
- a gyermekek kommunikációjának megértése, megfejtése
- a szülők bevonása a gyermekeket érintő nevelési kérdésekbe
- a tevékenységek feltételeinek és a kezdeményezett szabályjátékoknak az egyénekre szabott befolyásolása
- a gyermekek változó testi, lelki szükségleteinek megfelelő törődés
- a gyermekek pozitív önértékelésének támogatása, az önfejlesztő erő megalapozása

Érzelmi nevelés, szocializáció, az erkölcsi értékorientált közösségi nevelés

- Óvodáskorban a magatartás megnyilvánulásaiban, a tevékenységekben meghatározó szerepet töltenek be az érzelmek. Átszövik a gyermekek életét, a magasabb rendű érzelmek a tapasztalatok során alakulnak ki. Ezért fejlődésükben meghatározó a családban a szülők szerepe, az intézményben az óvodapedagógus, a dajka és az óvodában dolgozó felnőttek mintája.
 - o A tevékenységközpont-rendszer az a színtér, ahol a gyermekek kiteljesedhetnek, és kapcsolatba kerülhetnek társaikkal.
- Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Az érzelmi biztonság és a pozitív érzelmek fejlődése az alábbi elvek érvényesítésével valósul meg:

Élethelyzetekben, szituációkban az érzelmeket aktivizáló hatásokkal:

- kiemelten az apró örömek felfedezése és értékelése a művészetek eszközeivel
- minden gyermek felé kiterjesztett szeretetteljes elfogadással és megértéssel,
- a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, vagy valamilyen hátránnyal küzdő és SNI-s gyermek nevelése még nagyobb empátiával (szükség szerint szakemberrel)
- kiegyensúlyozott óvodai légkör biztosításával
- az érzelmeket kifejező gyermeki megnyilvánulások támogatásával és a szükséges kontroll erősítésével
- az érzelmeket átélő empátikus felnőtt magatartásmintájával
- a csoportszobák környezetének tudatos alakításával

Az óvodai életben a gyermek a szocializáció újabb minőségét éli át. Megtanulja megismerni önmagát, az együttélés szabályait, a társas életben elvárt viselkedésmódokat. A gyermek és a

nevelő között létrejövő érzelmi kapcsolat minősége befolyásolja szociális érzékenységét, közérzetét. A jó közérzet növeli biztonságérzetét, nyitottabbá teszi társai felé.

Az óvodapedagógus és a dajka feladatai a szocializáció támogatásában:

A gyermek személyisége mérvadó minden, a szocializációt támogató pedagógiai tevékenységben.

- a gyerekek társas kapcsolatainak megfigyelése, alakítása
 - közös élmények forrásainak gazdagítása, a társadalmi tapasztalatok körének bővítésével
 - a gyerekek elképzelései és döntései alapján a szülők bevonásával a csoportélet hagyományainak kialakítása és ápolása
 - a viselkedéskultúra megalapozása
 - a közösségi szokások és normarendszerek, az együttműködés szabályainak alakítása, egyezkedésekkel, kompromisszumokkal
 - a mikro csoportos tevékenységek körének bővítése, a felajánlott, szervezett keretekben
 - a társas szabályjátékok levezetése
 - a hazához, tájhoz, kultúrához kötődés erősítése, az értékek megbecsülése
 - a tájjellegű hagyományok ápolása a családok, idősebbek bevonásával
 - a gyermekek személyes vonatkozású ünnepeinek közös szervezése az óvodában
-
- a gyermekeket érintő családi események, jeles napok, ünnepek, hagyományok megteremtése az óvodai életben
 - a tevékenységekben a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak fejlesztése, az együttérzés, az önzetlenség formálása, a különbözőségek tolerálása, (SNI) a mások érdekeinek figyelembevételére nevelés
 - a konfliktusok megbeszélésének és rendezésének bemutatása demokratikus légkörben
 - ösztönzés a megkezdett tevékenységek befejezésére
 - a gyermekek által vállalt feladatokban az akadályok leküzdésére való motiválás
 - az elképzeléseket, a közös terveket összehangoló stratégiában a játszótársként, alkalmanként bekapcsolódó óvodapedagógus személyes mintaadása
 - a gyerekek pozitív értékelése, az egyéni igényekhez, szükséglethez és fejlettséghez igazodó hangszúlyokkal és gyakorisággal.
 - a nemzeti etnikai kisebbségek, valamint a más kultúrkörnyezetből érkező gyerekek sztereotípiák nélküli elfogadása
 - az önállóság és az együttlét harmóniájának megteremtése, - az autonómia megtartásával konfrontizmusra való nevelés, (morális szintézis: az én és a másik, mi a jó a többieknek?)
 - az emberi teljességre való törekvés elindítása

Tevékenységek központok rendszere, a szabad játék és a felajánlott tevékenységek kerete

A gyermekek képességeinek kibontakoztatásában meghatározó szerepe van a tevékenységeknek. A tevékenységközpontok állandó lehetőséget adnak a sokszínű tevékenységekre, a gyermekek szükségleteinek megfelelően.

Szemponatok a tér berendezéséhez, a központok kialakításához:

1. Megfelelő hely kialakítása

- a szabad játékhoz
- a játékfajtákhoz
- egyéb tevékenységekhez
- spontán, szabad mozgáshoz
- a mozgásos szabadjátékhoz
- az elkülönüléséhez, a személyes tárgyak tárolásához

2. A gyermekek önállóságának és kreativitásának kibontakoztatása érdekében:

- a berendezés mobilitásának biztosítása
- a terem igény szerinti átalakíthatósága

3. A gyermekcsoportban a változó szükségletek kielégítésére:

- a csoport életkori összetételétől, a gyermekek egyéni
- szükségleteitől, érdeklődésétől, fejlettségétől az aktuális
- élményektől függően
- a lányok és fiúk arányától függően

4. A csoportszoba berendezésének és felszerelésének alakítása:

- az évszak, időjárás, a témaprojektek figyelembevételével

A tevékenységközpontok helye viszonylag állandó. Számuk a körülhatárolt terek nagysága, felszerelése, berendezése változik

A hét tevékenységközpont

- A családi és egyéb szerep-szituációs drámajáték központja, valamint, a gyermekek saját szükségleteire szervezett munkajellegű tevékenységek (sütés, főzés) színtere.
- Irodalmi, ének-zenei tevékenységek, mikro csoportos mozgásfejlesztő játékok kezdeményezésének központja
- Homok-víz asztali tevékenységek, modellezések, terepasztali játékok központja

- Építőjátékok, barkácsolás, szerepjátékok központja, mozgásos tevékenységek
- Művészeti tevékenységek központja (ábrázoló, kézimunka, kézműves tevékenységek)
- Manipulációs tevékenységek központja
- Természetismereti központ, az udvar, a külső környezet.

A tevékenységközpontok választásokra, elmélyült tevékenységekre ingerlő környezetet jelentenek. A gyermekek szabadon rendelkeznek az eszközökkel és a nyersanyagok felhasználásával. A folyamatos játékot, a gyermekek tájékozódását segítik a polcokon elhelyezett jelzések, valamint a szabályok betartására ösztönző táblák.

Ez a rendszer a szabad játék és az óvodapedagógus által felajánlott, választható tevékenységek színtere, a gyermekek természetes élettere.

A játék

Az óvodáskorú gyermek alapvető szüksége, spontán szabad tevékenysége, örömforrása a játék. Integráló tevékenység, melyet végig kísér a tanulás és a munka néhány jellemzője. A spontán tanulás színtere. A gyermekek játék közben számtalan ismerettel, tapasztalattal gazdagodnak. A játékban a gyermek számtalan információt ad önmagáról, belső világáról, kellemes és kellemetlen élményeiről. Itt alakulnak ki társas kapcsolatai, gazdagodnak szociális érzelmek és a külső világról szerzett tapasztalatai, ismeretei.

A tevékenységközpontok egységes rendszerbe integrálják azokat a tevékenységeket, amelyeket az óvodapedagógus tudatosan és átgondoltan, választási lehetőségként a gyermekek számára lehetővé tesz. A programban a szabad játék dominál a nap folyamán. Ugyanakkor a szabad játék mellett ugyanabban a tevékenységrendszerben a gyermekek választásai, kezdeményezései és az óvodapedagógus felajánlásai a játékban tanulás sajátos formáit eredményezik.

A gyermekek a szervezett tevékenységeket életkoruktól és fejlettségüktől függően választják. Ezek az óvodapedagógus által szervezett tevékenységek. Ezeket a gyermekek ugyanúgy örömforrásként élik meg, mint a szabad játékot. A felajánlott tevékenységekben az óvodapedagógus szempontjából vannak megkötések, a gyermekek a folyamatot önállóságuktól és kreativitásuktól függően szabadon alakítják.

A játék szabadsága nem jelenti a gyermekek magukra hagyását. Az óvodapedagógus fejlesztő, feltételteremtő, folyamatokat befolyásoló szerepe tudatos tevékenységet jelent. Az óvodapedagógus segít a gyermekek közötti megoldatlan konfliktusok rendezésében, a lehetséges megoldások demokratikus megvitatásában. A nagyobb gyerekek gyakran napokon keresztül folytatják érdekes témájú játékukat, amelyben maguk is kezdeményezik a felnőtt bekapcsolódását. A játékszükségletből, ötletekből fakadó eszközigény kielégítése, a feltételek bővítése a gyermekekkel kooperálva előre megtervezhető, a szükséges anyagok folyamatos gyűjtésével, a családban nélkülözhető, érdekes eszközök felhasználásával. Az eszköztár az igények változását követi, aminek gyarapításába a szülők is bekapcsolódnak. Az óvodai életbe bevont szülők egy-egy játékban, tevékenységben maguk is mintát adhatnak.

A nyugodt játék feltételei: az óvodapedagógus feladatai

Megfelelő hely kialakítása

A csoportszobában a mozgalmasabb és a csendesebb tevékenységek elkülönítése, megfelelő elhelyezése fontos szempont.

A mobil bútorok igény szerint alakíthatók, a mozgásigény folyamatos kielégítésére. A polcrendszer alkalmas a gyermekek által készített kiegészítő eszközök tárolására is. A játékformák iránti igények alakulását követi a terek nagysága.

A játékidő

A szabad játék kitölti a gyermekek egész napi óvodai életét, mely kiemelt jelentőséget kap az óvoda napirendjében és időbeosztásában. Ebbe épülnek be az óvodapedagógus által kezdeményezett, választható és kötelező tevékenységek és az egyéb nevelési feladatok.

Élmények

A gyermekek játékának motiváló ereje az élmény, amely sokféle lehet. Az óvodapedagógus a gyermekek játékból és a kommunikációkból tud következtetni az egyéni élményekre. Ezek a változatos egyéni élmények a családi háttér különbözőségéből adódnak. Az egészséges személyiség fejlődése érdekében fontosak a közös óvodai élmények., melyek a játékot inspirálják. A gyerekek tájékozottsága, érdeklődése, korábbi tapasztalatai befolyásolják azoknak a témáknak a számbavételét, amelyekkel kapcsolatban közös élmény szerezhető. A téma a tartalom és a szerepek a játék fontos elemei.

A projektrendszerű műveltségtartalom feldolgozása a felajánlott tevékenységekben a játékot is befolyásolja. A sok közös élmény, a gyűjtőmunka, a gyerekek által készített játékeszközök, a témák, többszemponú megközelítése és a tevékenységekhez kapcsolása gazdagítja a játékfajtákat.

A szabályjátékok helye a tevékenységekben

A gyermekek személyiségének ismeretében az óvodapedagógus a kezdeményezett szabály- és társasjátékokkal tudatosan fejleszti az egyének képességeit, részképességeit. A mozgást, a kommunikációt, a pszichikus funkciókat fejlesztő játékok alkalmasak a gyermekek személyiségének formálására. A gyerekek egyéni döntés alapján kapcsolódnak be a játékba. A gyermekek a témaprojektekhez társasjátékokat készíthetnek. Az óvodapedagógus kezdeményezéseivel legyen tekintettel az elmélyülten játszókra.

Az óvodapedagógus feladatai

Lehetőségek biztosítása a különböző játékformákhoz (gyakorlójáték, szimbolikus-szerepjáték, konstruáló játék, szabályjáték)

A tevékenységközpont-rendszer a játék szolgálatában áll. A feltételek alakításába bekapcsolódnak a nagyobb gyerekek és bevonhatók a szülők is. Az óvodapedagógus

felelőssége, fejlesztő tevékenysége, tudatos jelenléte és indirekt irányítása meghatározó jellegű.

Legfontosabb feladatok:

- a gyermekek jelzéseinek megfigyelése, elemzése személyiségük megismerése érdekében
- a csoportlégkör, a hely, az idő, az eszköz és élményszerzési lehetőségek biztosítása
- közös élményeket nyújtó látogatások, kirándulások szervezése
- a gyerekek elképzeléseinek támogatása
- a játéktevékenységben az együttműködés szokásainak, az udvarias magatartás formáinak alakítása
- a csoportélethez kötődő hagyományok ápolása
- a gyermekek fejlettségétől függően, igényeiknek megfelelően a játékfolyamat segítése
- a személyes kontaktus naponkénti kialakítása, a gyermek személyes problémáinak, egyéni élményeinek meghallgatása
- a társas kapcsolatok, érzelmi kötődések támogatása
- az egyezkedések, választások, döntések segítése
- a játékban megjelenő fejlődésbeli különbségek tolerálása
- kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységek szervezése

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Ismeri a játékok helyét, vigyáz a játékok épségére.
- Képes önálló játék választásra.
- A társai alkotásaira vigyáz.
- Tiszteletben tartják társaik tevékenységét.
- Elmélyülten játszik társsal, társakkal.
- A már nem használt játékokat önállóan a helyére teszi.
- Szívesen dramatizálnak, báboznak.
- Képesek szerepeket elosztani, részfeladatokat összehangolni.
- Közösén figyelnek a szabályok betartására.
- Képes önálló történet, élmények megjelenítésére.

A munka jellegű tevékenységek

A leggyakoribb munkafajták:

- az óvodai életet végigkísérő önkiszolgáló munka, amely a gyermekek önállóságát, önfegyelmét, kitartását, feladattudatát fejleszti cselekvő tanulással
- a játékban megjelenő, önmaguk és társaik valódi szükségleteit kielégítő munkák, a gyerekek önként vállalt, alkalmi tevékenységei (naposi tevékenység, felelősök)

- a csoporthagyományok ápolásával kapcsolatos munkák (ünnepi készülődés, díszítés, takarítás, teremrendezés, ajándékkészítés.)
- az óvodai környezet rendszeres ápolása
- csoportonként a magaságysok ültetése, gondozása
- az önként, aktívan vállalt és kisebb csoportokban végezhető alkalmi megbízatások
- a játékfajtákkal egybeeső munkák (barkácsolás, játékjavítás)
- együttműködés a szülőkkel, a csoportokért vállalt munkában

Az óvodapedagógus feladatai:

- gyermekméretű eszközök biztosítása, állandó helyük kijelölése annak érdekében, hogy a munkákat önállóan végezhessék
- a munkavégzés ösztönzése, reális értékelése
- a feladatok differenciálása
- az emberi munka jelentőségének, az alkotás szépségének bemutatása a munkához való pozitív attitűdalkítás
- a szülők munkájának megismertetése
- a gyermekek önálló, szükségletből fakadó munkavégzésének támogatása, a gyermeki próbálkozások segítése
- egymás munkájának megbecsülésére nevelés
- SNI gyerekek bevonása lehetőség szerint a fogyatékoságuk függvényében

Az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek rendszere

Az óvodában a tanulás folyamatos, mert minden helyzetben utánoz, tapasztal, tevékenykedik a gyermek. A tanulás az életet végigkísérő folyamat, mely óvodás-korban a játékban a leghatékonyabb. A tanulás az életkori jellemzőktől befolyásolva, az óvodáskorban az óvodapedagógus által felajánlott, kezdeményezett tevékenységeken keresztül is megvalósulhat. A játéktevékenységek és a felajánlott tevékenységek ugyanabban a tevékenységközpont-rendszerben folynak. Kivételt képez a rendszeres, kötelező nagycsoportos formában szervezett mozgásfejlesztés (testnevelés.)

A felajánlott tevékenységek variációi:

- Az óvodapedagógus által irányított mozgásfejlesztés és ének- zenei tevékenység
- Az óvodapedagógus által irányított választható tevékenységek.
- Az óvodapedagógus több tevékenységközpontban ajánl fel lehetőségeket a nagyoknak, amelyből választhatnak.
- A döntés kötelező, a választás szabad.
- A választást követően a gyermekek a tevékenységet szabadon alakítják, majd egy megkezdett tevékenység befejezését követően érdeklődésüknek megfelelően váltanak.

Választható tevékenységek. A szabad játék keretein belül, annak zavarását elkerülve, spontán helyzetekből, gyermeki kezdeményezésekből, vagy felajánlással, indirekt módon történik a tevékenységek célirányos továbbfejlesztése. A gyermekek számára minden felajánlott tevékenység választható. A kisebbek bármikor szabadon átmehetnek más tevékenységekbe, szabad játékot kezdeményezhetnek.

A felajánlott tevékenységek általános jellemzői

A gyermekek szempontjából:

- a választás, a döntés lehetőségét megadva, feladattartásra nevel
- a tevékenységekbe ágyazott műveltségtartalmat integráltan vagy úgynevezett projektek keretében lehet több szempontból megközelíteni
- a gyermekek a cselekvés, a tapasztalás szintjén ismerkednek meg a problémákkal és a személyes kontaktus, beszélgetések során tapasztalataikat elemi fogalmi szinten is kifejezhetik
- a gyermekek a felnőtt, illetve kortársaik mintájának utánzásával, valamint felfedezéssel, kísérletezéssel, próbálkozásokkal a szándékos figyelem és bevonás mozgósításával játékosan tanulnak.

A pedagógus szempontjából:

- a tervszerű, átgondolt, de a gyermekek által formálódó, változó, kreativitásukkal, önállóságukkal gazdagodó tevékenységekben érvényesül a nevelés kultúráközvetítő szerepe
- a tevékenységközpontokban felajánlott lehetőségek fejlesztő hatása komplex
- a tevékenységközpontok között szabad átjárás van, ha a gyermekek elképzelései, ötletei, szükségletei ezt kívánják meg.
- az óvodapedagógus és a dajka személyes mintaadó szerepe kiegészíti a gyermekek önálló tevékenységeit, közreműködése minden helyzetben a gyermekek fejlettségétől és igényétől függ
- a felajánlott, választható tevékenységek kezdeményezésére alkalmas helyzetek a szabad játék intenzitásától függnnek.
- SNI gyermek, az illetékes szakértői bizottság döntése szerinti bevonása a tevékenységekbe, szakember közreműködésére

Szervezési feltételek:

- a nagyokat ne vonja ki a tartalmas játékból, ne zavarja a szabad játékot
- egy szervezettebb helyzet (beszélgető kör, mese vége, reggeli befejezése.)

- a csoport játékkultúrája, önállóságuk foka, az együttműködés szokásainak, magatartásformáinak fejlettsége, a csoportlégtör feltétele a nyugodt tevékenységeknek
- a felajánlott tevékenységek differenciálása
- az irányított tevékenységeket novembertől májusig célszerű tervezni indirekt formában az iskolába készülők számára

Integrált műveltségterület a felajánlott tevékenységekben

Az integrálás a tevékenységekben komplexen jelenlévő problémák különböző aspektusokból való közelítését és megoldását jelenti. A projektrendszer adja az integráció lehetőségeit.

A személyiségfejlődést szolgáló integráló szálak, projektek:

- témaprojekt- közös élményekre, előkészületekre épül és egy téma köré szerveződnek a felajánlott tevékenységek
- a gyermekek által készített eszközök motiváló hatása
- ünnepi készülődések, munka jellegű tevékenységek integrálják ez ismereteket

Az óvodapedagógus a felajánlott tevékenységekben a differenciálás elvét érvényesíti, és tekintettel van az egyéni szükségletekre, a fejlődési ütemre és az eltérő érdeklődésre.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A saját személyével kapcsolatos munkát önállóan végzi.
- Megbízásokat vállal.
- Szívesen vállal a közösségért munkát.
- A rábízott és/vagy vállalt feladatot pontosan végzi.
- Észreveszi, hogy hol segíthet.
- Munkatempója- gyors/átlagos.
- Önként ügyel környezetére rendjére.
- Munkatevékenységben tud együttműködni.
- Vigyáz az élő környezetre.

A lépésről-lépésre program feladatrendszere

Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének kialakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

Feladatok:

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése napi rendszerességgel: egészséges környezet: tornaterem kihasználása, a játszóudvaron olyan mozgásfejlesztő játékok telepítése, melyek a komplex mozgásfejlődést biztosítják.
- Népi mozgásos énekes játékok, tevékenységek biztosítása.
- Az UV sugárzás kiküszöbölése érdekében kellő árnyékos rész biztosítása a játszóudvarban, fák, egyéb árnyékolás formájában. A gyerekek ivóvíz szükséglete folyamatosan biztosított legyen, a szélsőséges időjárás függvényében.
- A gyermek egészségének védelme, edzése óvása, megőrzése, prevenció: egészséges életmód, iránti igény kialakítása: szülői szemlélet formálása, a dohányzás megelőzése, visszaszorítása, szülői példamutatás fontossága. A dohányzás megelőzése és az egészséges életszemlélet beépül az óvoda mindennapi feladatrendszerébe, elsősorban az óvodai dolgozók egészséges életvitelének mintája alapján. A gyermekek számára óvodai „Dohányzásmentes program” megismertetése Projektek feldolgozása: az emberi szervezet működéséről, testsémáról, egészséges életviteli szokásokról, önazonosulásról, énképről.
- Az érzékszervek egészséges működésének segítése: megfelelő világítás, zajártalom csökkentése, száj higiéné, rendszeres fogmosás,
- probléma észrevétel esetén felhívja a szülő figyelmét szakemberhez irányítja.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, a testi képességek, mozgáskultúra fejlesztése: tartásjavító „vitamin torna”, mezítlábas torna rendszeres alkalmazása a testnevelés során. Szakszerű gyógytestnevelési foglalkozások.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása: életkornak megfelelő méretű berendezési tárgyak, könnyen tisztítható felületek, legömbölyített sarkok, allergén anyagok kiszűrése.
- Környezet higiéné: az udvar, a csoportszoba, a tornaterem, a berendezési tárgyak, az óvoda környékének rendszeres tisztán tartása.
- Személyi tisztaság, egészséges öltözködés, tisztálkodás, fogápolás, kulturált wc. használat megtanulása táplálkozás, ellenálló-képesség fokozása, immunrendszer erősítése
- Környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Pszichoszomatikus betegségek megelőzése, stressz oldással mozgással, relaxálással, nyugodt, szeretetteljes óvodai légkör kialakításával,
- Megfelelő szakemberek bevonásával- a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen- zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékeke fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.

- A szülői ház és az óvoda egészségnevelésének összehangolása, testi-lelki harmónia megteremtése érdekében. Szülők felvilágosítása, tanácsadás.

Az érzelmi nevelés és a szocializáció

Feladatok:

- a társadalmi élet alapvető ismereteinek közvetítése közös élmények, tapasztalatok útján
- az erkölcsi érzelmek megalapozása, az emberi etikai kérdések normák megtanulása, különbségek megértése (jó-ság-gonoszság, építés-rombolás vandalizmus, őszinteség-hazugság...stb.)
- az alapvető magatartásmódok fejlesztése, hibás viselkedési programok megelőzése (antiszociális magatartás, düh, harag, agresszió)
- a társas élet szabályaihoz való alkalmazkodás és az önérvényesítés erősítése
- a tevékenységekben eredményességre törekvés, akadályok leküzdésére nevelés, az akarat fejlesztése, felelősségvállalás erősítése
- megfelelő, pozitív énkép alakítása, a szükségletek, attitűdök formálása
- személyes és csoportélet hagyományainak ápolása
- a gyermekek érzelmi szükségleteinek és érzelmi zavarainak felismerése, (súlyos esetben a szülővel egyetértésben mentális segítségnyújtás)
- az izoláció, a kirekesztettség megelőzése, a más-ság elfogadására nevelés, különös tekintettel a sajátos nevelési igényből adódó eltérésekre
- előítélettől mentes felnőtt és gyermek közti partnerkapcsolat alakítása, a gyermekek eltérő érzelmi, hangulati állapotának tolerálása

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása-beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek meghallgatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.
- Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

- Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás-alkotóképesség-fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Feladatok:

- a tapasztalatok, érzelmek, gondolatok szóbeli kifejezőkészségének fejlesztése, beszédmegértés, szövegértés
- a kontaktusteremtés, a kommunikációs képesség, önkifejezés eszközeinek fejlesztése bábozással, dramatizálással
- természetes beszédhelyzetek teremtése, a beszédkapcsolatban az egyediség, az egyénre irányuló érdeklődéssel
- érzelmeik, gondolataik kifejezésére lehetőség teremtés az improvizálásra
- kommunikációs zavarok feloldása, feszültségoldó technikák alkalmazása, helyes minta és szabályközvetítés, javítgatás nélkül
- beszédhibák, megkésett beszédfejlődés időbeni felismerése, felnőttek helyes beszédpéldája, beszélő környezet
- a tárgyi környezet megfelelő alakítása, kényelmes, csendes helyek kialakítása, könyvek hozzáférhető jelenléte tematikus formában
- az írott nyelv iránti érdeklődés támogatása
- népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Képes gondolatai megfogalmazására összetett mondatokban.
- Szókincse gazdag/átlagos.
- Hallása ép.
- Fonéma hallása jó.
- Beszéde tiszta.
- Beszédkedve nagy, sokat beszél
- A csoport előtt is elmondja gondolatait.
- A szituációnak megfelelően reagál.
- A szavakat helyesen ragozza.
- Beszédfegyelme kialakult.
- Megfelelő tempóban beszél.
- Megfelelő hangerővel beszél.
- Igényli a szemkontaktust.
- Érti a metakommunikációs jelzéseket.

Művészeti nevelés

Feladatok:

- az érzelmi nevelés fontos eszközeként a polarizált érzelmek megalapozása, az empátia, az önkifejezés erősítése (mese, vers, zene, ábrázolás, mozgás.)
- esztétikai és etikai élmények nyújtásával az esztétikai, etikai fogékonyság formálása
- az irodalom az ének-zenei nevelés tartalmával a népi hagyományok, a kultúra gyökereinek ápolása
- a drámapedagógia eszközeivel az érzelmek, gondolatok mozgással és egyéb eszközökkel történő kifejezésének segítése
- az alkotás, az esztétikum létrehozásának ösztönzése

A külső világ tevékeny megismerése

- tárgyi, természeti, emberi környezettel, jelenségekkel, folyamatokkal, anyagokkal kapcsolatos tapasztalatok, a társadalmi környezet történéseinek érzékelése, formai, mennyiségi, téri viszonyok
- a természet, a környezet szeretetére nevelés, a természettől fogva jó dolgok megbecsülése: a tiszta víz, tiszta levegő, napfény, vegyszermentes élelmiszerek, gyógynövények megismerése, az élelem megbecsülése,
- megismeri a szülőföld az ott élő emberek a hazai táj a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit megtanulja ezek szeretetét, védelmét.
- holisztikus szemlélet megalapozása – az ember a természet része, a pazarlás visszaszorítása, helyes vásárlási szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása, fenntarthatóságra nevelés, ökológiai szemlélet, természeti- épített-szociális környezet óvása, fejlesztése
- helyi célok, értékek: faültetés, madárvédelem, energia-takarékosság, óvodánk hársfái növekedésének nyomon követése a Monostori Erődben
- a haza iránti elkötelezettség, családi kultúra, a helyi hagyomány, a mikro- és makro társadalmi környezet megismerésén keresztül
- a napi kihívások, probléma felvetések alkalmával önálló, egyedi megoldások keresése, tapasztalatszerzési lehetőség biztosítása kísérletezésekkel
- alapvető élettapasztalatok kialakítása, tájékozódás a középületekben, üzletekben, az utcán, a felnőttek világában.

A programban a külső világ megismerését szolgálja a természetismereti tevékenységközpont, ahol a gyermekek gyűjteményei, a folyamatok, a különféle anyagok és jelenségek közvetlenül is megfigyelhetők, megtapasztalhatók. A másik tapasztalati forrás a homok-víz asztal, ahol különféle anyagokkal a gyermekek kísérletezhetnek, próbálkozhatnak. A természeti, társadalmi, matematikai tapasztalatok, (sík-, tér- és

menntiségi) ismeretek változó körülményekben történő játékos alkalmazását segítik a szabály és a társas játékok.

A mozaikszerű megfigyelések rendezését szolgálják a gyermekek által készített tablók, képeskönyvek, tematikus albumok. Az óvodapedagógus feladatai közül kiemelt jelentőségű a természet, az élővilág szeretetére, a környezetvédelemre való nevelés. Biztosítani kell elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Lehetőséget kell adni az önálló döntésre és véleményalkotásra.

A tevékenységek tartalma

A gyerekek koherens világképének kialakítása az integrált műveltségterületeken keresztül valósul meg. A projektrendszer a tevékenység, a tapasztalás szintjén tárja föl a problémák összefüggéseit. A komplex témaköröket a gyermekek eltérő megfigyeléseiből, felismeréseiből következően több oldalról közelítik meg a feldolgozás hosszú folyamatában, alakítva, gazdagítva. A tevékenységeket a gyermekek érdeklődése, tapasztalatai, szükségletei befolyásolják. A projektek hatással vannak a szabad játék témáira is. Egy-egy érdekesebb projekt feldolgozásába a szülők is bekapcsolódnak. A tevékenységekben a teljes személyiségre kell hatni, az egyoldalú intellektuális fejlesztés elkerülése érdekében.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Érdeklődő a környezete iránt.
- Ismeretei gazdagok/átlagosak.
- Képes új ismeretek megszerzésére.
- Képes új ismeretek alkalmazására.
- Képes egyszerű problémahelyzetek felismerésére.
- Képes egyszerű problémahelyzetek megoldására.
- Figyelme tartós.
- Megfigyelőképessége pontos.
- Emlékezete megbízható.
- Felismeri az elemi összefüggéseket.
- Van kialakult számfogalma 5-ös számkörben.
- A relációkat ismeri.
- Ismeretei gyakran megjelennek aktív szókincsében.
- Gondolkodása problémamegoldó.
- Feladattudata, tartása kialakult.
- Kialakult az időészlelése- napirend, hét napjai, napszakok, évszakok.
- Képes egyszerű műveletek elvégzésére- összehasonlítás, általánosítás, analízis, szintézis...
- Él a hibajavítás lehetőségével.
- Képes ítéletalkotásra.

ÉRTÉK: a projekt rendszerű tanulási folyamatok

A mozgásfejlesztés tartalma

Az egészséges életmódra nevelés, a testi fejlődés elősegítése érdekében a legfontosabb terület a gyermekek mozgásigényének kielégítése, a mozgás fejlesztése. A szabad mozgás, az egész évben rendelkezésre álló udvaron vagy szabad mozgástérben történik. A gyermekek igényeinek megfelelően az óvodapedagógus döntése alapján naponta van irányított mozgásfejlesztés. Tartalma: természetes mozgások, mozgásos játékok, játékos mozgások, prevenciós mozgás, játékos, eszközökkel, udvari felszerelések, terepviszonyok kihasználásával. A gyermekek mozgásigénye és készsége eltérő, ezért differenciálni kell az időtartamban, a mozgástempóban, mennyiségben és minőségben. Nagy és finommozgások fejlesztése, egyensúlyi reakciók, szem-kéz koordináció, testséma, vizuális tér és formafejlesztés.

Egy életre szóló érdeklődés kialakítása a mozgás iránt, egyéni eltérésekre épülő differenciált fejlesztéssel, a társakra való odafigyeléssel. A versenyeztetés mellőzése, a kevésbé jó mozgású gyermekek kudarcélménytől való távoltartása, önbizalmuk megtartása, az örömet, és ne az eredményért mozogjunk és játszunk. Az időjárás nem függvénye a szabadban szervezett mozgásoknak, mozgásos játékoknak.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Örömmel vesz részt a mozgásos tevékenységekben.
- Terhelhetősége, kondíciója fejlett/átlagos.
- Mozgása jól koordinált járás közben.
- Mozgása jól koordinált futás közben.
- Egyensúlyérzéke – fejlett/átlagos.
- Utánzóképesége- fejlett/átlagos.
- Ritmusképeség- ütemtartással jár.
- Versenyhelyzetekben tud küzdeni.
- Versenyhelyzetekben lelkesíti csapattársait.
- Gyorsasága – robbanékony/átlagos.
- Finommotorikája- fejlett/átlagos.
- Térei tájékozódása- fejlett.
- Testsémája- kialakult.

ÉRTÉK: a testnevelési játékok és a népi mozgásos játékok kerülnek előtérbe

Az ének-zenei nevelés tartalma

Az ének-zenei tevékenység a gyermekek és az óvodapedagógus kezdeményezésére az egész napot áthatja. A gyermekek az anyanyelvhez hasonlóan élik meg zenét, mint a hangulatok, érzelmek, a jó közérzet fontos kifejezőjét. Az ének-zenei nevelés feladatai: a készségek fejlesztése a mozgás-hang-szóvegy összekapcsolásával, sok zenei élmény nyújtása és az

éneklés ösztönzése. Az individualizálás a differenciált dal és mondóka anyag kiválasztásában és az eltérő képességekhez való alkalmazkodásban érvényesíthető.

A zenei élménynyújtásba bekapcsolódhatnak a zenéhez értő, zenét művelő szülők, nagyobb testvérek is az óvodában szervezett bemutatkozásokkal. Fontos a zenei kreativitás fejlesztése, amely az improvizációk támogatásával történik. A zenei hallás, a ritmus és formaérzék fejlesztése, a beszédhanggal való játékok, a környezet hangjainak megismerése, felismerése, a játékos képességfejlesztés, a mondóka, ölbéli gyermekjátékok, táncok, dalok, népdalok, igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások tanulása az óvodapedagógus mintaadásán túl a tervszerűséget is feltételezi.

A gyermeki kreativitás kibontakozhat a sokféle ütő, ritmushangszer elkészítésében és használatával.

A ritmus megtapasztalására használjunk a gyerekek által készített zenei eszközöket és érzékeltesük az érdekes hangszerek sokaságát.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus vegye figyelembe a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermek hovatartozását is.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Képes mondókák, dalok reprodukálására.
- Képes a kezdőhang átvételére.
- A halk - hangos különbségét érzékeli.
- A magas – mély különbségét érzékeli.
- A gyors – lassú különbségét érzékeli.
- Tud dallamot bújtatni.
- Tudja érzékeltetni az egyenletes lüktetést tapssal.
- Tudja érzékeltetni az egyenletes lüktetést járás közben.
- Képes ritmus visszaadására- motívum hosszúságban.
- Ismeri a dalokhoz kapcsolódó mozgásformákat.
- Ismeri a különböző térformákat.

ÉRTÉK: népi hagyományok, népi gyermekdalok, népi játékok, táncok tanulása, igényes kiválasztása, népi hangszer kísérettel

A vizuális nevelés, az ábrázolás, mintázás, kézimunka, kézművesség

Sokszínű esztétikus tevékenység, amelyre állandóan lehetőséget kell teremteni, és a feltételeket biztosítani. Az anyaggal való játék örömét, az alkotás élményét megélt gyermek számára kezdetben nem az eredmény, hanem a tevékenység a fontos, a gyermeki alkotás a belső kép gazdagságára épül. A vizuális látásmód befolyásolása, az önkifejezés technikájának bemutatása, a műalkotások megismerésének szervezése az óvodapedagógus feladata.

Alkalmazzunk sokféle technikát, eszközt, melyek lehetővé teszik a differenciálást, az egyéni képességeknek megfelelő fejlesztést, a gyerekek számára választási lehetőséget biztosítanak. A szülők bekapcsolódásának lehetőség a környezetalakításban, a kézművességet folytató felnőttek munkájának, alkotásainak bemutatásában. Az óvodapedagógus ízlése követendő példa a gyermekek számára. Ezért a csoportszoba színvilága. A tárgyak, dekorációk legyenek mértéktartóan ízlésesek, esztétikusak.

A rajzolás festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészet elemeivel, szokásokkal, hagyományokkal a nemzeti színű szimbólumokkal az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására, és a tehetségek bátorítására.

A fejlődés jellemzői óvodáskorvégére:

- Szeret ábrázolni.
- Megfigyelőképessége pontos.
- Ceruzafogása alulról 3 ujjal történik.
- Tud ollóval vágni.
- Ecsetkezelése alulról 3 ujjal történik.
- Színhasználata gazdag.
- Ismeri az alapszíneket.
- Balról jobbra haladás iránya rögzült.
- Emberábrázolása részletes, testrészeket megjelenítő, arányos.
- Megfigyelhető a képalakításra törekvés.
- Betartja a tevékenységhez kapcsolódó szokásokat
- Kézdominanciája kialakult.
- Kreatív, fantáziadús.

ÉRTÉK: differenciálás az eszközökkel, technikákkal, szabad választási lehetőség

Az irodalmi nevelést megalapozó mesélés, verselés, mondókázás

Sokféle tevékenységhez spontán kapcsolódik, gyermeki vagy óvodapedagógusi kezdeményezésre. A mesélés a gyerekek fejlettségétől függően felajánlott tevékenység (mesehallgatás). A gyermekeknek minden nap szükségük van mese, vers, hallgatására, mondókázásra, az óvodapedagógussal történő

személyes kapcsolatra, a szavak hatására keletkező belső képre. Ez ráébreszti a gyerekeket a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre. A mondóka, vers, mozgásra ösztönzi a gyermekeket, segíti az improvizálást, segíti a mentális fejlődést. Nagyobb gyermekeknél megjelenik a személyes történetek, elbeszélések iránti érdeklődés és a saját mese-vers létrehozásának igénye. A programban fontos szerepet töltenek be a gyermekek által alkotott mesék, elbeszélések, versek egyéni és közös mesekönyvek melyek a gyermekek illusztrációival gazdagíthatók. Alkalmanként egy-egy szülő is felkérhető mesélésre, gyermekkori történet elbeszélésére. A mesék dramatizálása komplex tevékenység, mely integrálja a művészeti ágakat, nagyszerű lehetőség a közös élményszerzésre, az együttműködési készség alakítására, az önkifejezésre.

A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel- feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

Az óvodában egyaránt helye van a népi, a klasszikus, és a kortárs irodalmi műveknek is.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen hallgat mesét.
- Szívesen hallgat verset.
- Kedveli a mondókákat.
- Kezdeményezéseken részt vesz.
- Figyelme tartós.
- Emlékezete megbízható.
- Képes az általa kedvelt vers reprodukálására.
- Képes az általa kedvelt mese reprodukálására.
- Kitalál meséket, történeteket.
- Képről önállóan mesél.

ÉRTÉK: magyar népmesék, mondák elsődlegessége, gyermekek által kitalált mesék, történetek, könyvkészítés

Matematikai tapasztalatok

A matematikai tapasztalatok szintén áthatják az óvodai élet egészét. Minden szituációban, minden tevékenységben adottak a lehetőségek, melyeket bővíteni lehet a tevékenységközpontokban, szabályjátékokban, társasjátékokban, térben, élethelyzetekben. A manipulatív központban olyan eszközök is állnak rendelkezésre, melyekkel az óvodapedagógus közreműködésével részképességek fejleszthetők. A homok-víz asztali tevékenységek alkalmasak az anyagokkal való ismerkedésre, mérésekre, kísérletezésekre. Az építő központban a környezet, az építő elemek elhelyezése indirekt ismerethordozó. A velük való játék spontán tapasztalás térbeli tájékozódásra is ad módot az építőelemek méretezése

miatt. A matematikai nevelés tartalma: tájékozódás, téri irányok ismerete, személyek, tárgyak összehasonlítása, válogatása, osztályozása, összemérése, és számlálása a tevékenységekben és spontán helyzetekben. A műveltségterület integrált megközelítéséből következően a zenei, a művészeti tevékenységeknek éppúgy lehet matematikai, környezeti tartalma, mint a matematikai játékoknak.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Tudjanak tárgyakat szét válogatni, összehasonlítani, sorba rendezni.
- Számlálás 6-10-s számkörben.
- Megtudjanak különböztetni eltérő tárgyakat építményeket, és ugyanolyan elő tudnak állítani.
- Helyesen használják a névutókat, irányokat.

ÉRTÉK: homok víz asztal és a speciális építőkocka készlet, ami magában hordozza a matematikai ismereteket, néma ismeretközlő.

3.4. Szervezeti és időkeretek

Az óvodában jelenleg vegyes életkorú csoportok vannak, de a jelentkezők életkorától függően, osztott csoportok kialakítása is lehetséges.

Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki a programunk filozófiája alapján.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.

Napirend

5.30 – 10.00 óráig:	a gyermekek fogadása szabad játék folyamatos reggeli, testápolás, öltözés felajánlott, irányított, választható tevékenységek
10.00-12.00 óráig	Játék a szabadban, levegőzés, séta, játékos mozgás élményszerzés öltözés, testápolás
12.00-13.00 óráig	ebéd, tisztálkodás
13.00-14.30 óráig	pihenés
14.30-17.00 óráig	gondozási feladatok, uzsonna, szabad játék levegőzés, felajánlott tevékenységek

Munka jellegű tevékenységek az egész nap folyamán jelen vannak.

Az életkori jellemzők és a sajátos nevelési igény ismeretében és az egyéni eltérésekre építve, az óvodapedagógus döntésétől függ, a szabad játékot kivéve, a felajánlott és irányított tevékenységek formáinak megválasztása.

A felajánlott tevékenységeket a gyermekek saját döntésüknek megfelelően mikro csoportban végzik. A tevékenységek differenciáltan szervezhetők.

Heti rend

Vers-mese	Spontán és szervezett
Ének-zene, énekes játék	Spontán és szervezett
Rajzolás, mintázás kézimunka	Spontán vagy mikro csoportban
Mozgás	Irányított
Külsővilág tevékeny megismerése (matematika)	Spontán és szervezett Mikro csoport

A heti rend az óvodapedagógus döntése alapján rugalmas, csoportonként eltérő. Mindenkor a projektek feldolgozásához alkalmazkodik. A gyermekek életkorától, a családok sajátosságaitól, az évszak befolyásoló szerepétől, a személyi feltételektől és a gyermekek

fejlődési ütemétől függően a heti rendben a szabad játék mellett a tevékenységek sokszínű, sokféle variációja lehetséges.

A gyermekek fejlődésének és fejlesztésének regisztrálása

A gyermekek képességeinek, fejlődéséről többféle módszerrel szerezhető információ. A hátrányok regisztrálása és a következő időszak fejlesztési szándékának rögzítésére alkalmasak a megfigyelési lapok, melyek a gyermekek képességeinek mérésére, rögzítésére és elemzésre használhatók. A személyiség fejlődésének megfigyelése hosszú folyamat és minden képességre kiterjed.

Az óvodapedagógus a gyermek fejlődését segíti, indirekt módon befolyásolja. Ha szükséges szakemberek feljegyzéseit is igénybe veszi a gyermek érdekében, a rehabilitációs, rehabilitációs egyéni fejlesztési tervek tanulmányozásával (pszichológus, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, logopédus, gyógytornász, orvos, védőnő).

A fejlődés eredményének vezetése, értékelése az oviKréta rendszerében történik. Az óvodapedagógusok a szülőket évente két alkalommal értesítik gyermekük fejlődéséről, fogadóóra keretében.

3.5. A család bevonása a nevelésbe, szociális munka

A programunk elismeri a család mással nem pótolható elsődleges szocializáló szerepét, az óvodai nevelés elsősorban a családi nevelés kiegészítésére vállalkozik. Az óvodapedagógus és a szociálpedagógus kapcsolatteremtő, híd- építő szerepet tölt be az intézmény és a családok között, akár jól működő, akár krízis helyzetben lévő családról van szó. A szülőkkel szemben nincsenek előítéletek.

Az óvodapedagógus erősíti a szülő kötelességérzetét, azzal, hogy hangsúlyozza a család fontosságát és pótolhatatlanságát. Feltételezi, hogy minden család közvetít értéket valamilyen mértékben. A gyermekek fejlődéséről folyamatos információcsere történik. A szülőknek jogaik vannak, melyeket a gyermekek érdekében érvényesíthetnek.

Hatásai:

A szülők felelősségérzete megnő azáltal, hogy közvetlenül megtapasztalják a gyermekük fejlesztésére tett erőfeszítéseket

Bővül pedagógiai, pszichológiai tájékozottságuk.

Mintát látnak a nevelési helyzetek megoldására az óvodapedagógus attitűdje mintáján.

Megtanulják, hogy otthon hogyan lehet érdekes tevékenységeket szervezni.

Az együttes tevékenykedés során sok információt szereznek gyermekükről.

Érdekes gyűjteményekkel, tapasztalatokkal gazdagíthatják a csoport életét.

Problémáik megoldására tanácsot, segítséget kapnak.

A családok bevonásának formái:

- passzív részvétel (saját gyermekének megfigyelése)
- passzív-segítő szülő (közreműködik a gyermeke beszoktatásában)
- aktív segítő szülő (alkalmanként vagy előre tervezve közreműködik a
- gondozásban, vagy egyes tevékenységekbe

Szülői értekezlet

- a felvételt nyert gyerekek szülei részére tájékoztató
- szeptemberben a nevelési év feladatainak megbeszélése
- november-január tájékoztatás a tankötelességről
- betekintési lehetőségek az óvodai életbe

Családi rendezvények, családokkal történő csoportos élményszerzés (Családi délután, Családi nap, Adventi délután, Adventi ablaknyitogató, Társasjáték délután, Ballagás, Anyák napja...)

Igény, elégedettségi felmérések

- szülők véleményének felmérése

Zárt facebook csoportok működtetése az óvodai eljárásrend alapján (Házirend) Telefonos megbeszélés egyeztetések esetén

Hírlevél a szülőknek (szülői tájékoztatás)

Ötletláda, panaszláda

Szociális segítség

Ezt a tevékenységet az óvodavezető és gyermekvédelmi felelős látja el. Ismerik az erőforrásokat, melyek enyhítenek a gondokon. Nagyobb érzelmi biztonságot és mentális támogatást nyújtanak a krízishelyzetben élő gyermekeknek és szüleiknek. Szakemberekkel együttműködve életviteli, pedagógiai tanácsadást nyújtanak. Képviselik a halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek érdekeit és támogatják a segítő kapcsolatok keresését a bajba jutott családok esetében.

A gyermekvédelmi feladatot ellátó feladatai:

- A társadalmi háttér folyamatok óvodára és a családokra gyakorolt hatásainak ismeretében foglalkozik a gyermekek szociális problémáival. Segítséget ad az erőforrások feltárásában.
- Kapcsolatot épít ki a speciális szolgáltató intézményekkel.
- Érdekképviselőt lát el a szociális, a nevelő-oktató, az egészségügyi, szociálpolitikai érdekérvényesítő, valamint a gyermekjóléti és védelmi szolgáltatások igénybevétele érdekében.
- Ellátja az óvodában a szociális és pedagógiai tevékenységek koordinálását. Partneri kapcsolatot alakít ki az együttműködésben más szakemberekkel.

3.6. Hagyományok, ünnepek

A hagyományok ápolása, az ünnepi megemlékezések minden alkalommal a szülőkkel közösen történnek.

Hagyományaink:

- Közös családi projekt délután a szülőkkel, gyermekekkel
- A zene világnapján látogatás szervezése az Egressy Béni Alapfokú és Művészeti Iskolába
- Adventi készülődés a családokkal
- Kreatív délelőtti szép korúakkal- Vöröskereszt bázis óvodájaként Húsvét és Advent időszakában
- Az óvoda nyugdíjas dolgozóival közös karácsonyi vacsora vagy kirándulás
- Az Idősek Otthonával való kapcsolattartás (Mikulás, karácsonyi, anyák napi műsorok előadása)
- Családi nap
- Évzáró pedagógus kirándulás
- Túra a Monostori Erődbe, óvodánk fájának évszakonkénti gondozása
- Nagycsoportosok búcsúztatása

Ünnepeink:

- Mikulás: Mikulás vendéglátása, ajándékozás
- Karácsony: műsor, közös játék a szülőkkel a fenyőfa alatt
- Farsang: fánksütés, közös jelmezes vigadalom
- Március 15-én részvétel a város 1848-49-es ünnepélyén
- Kerékpáros emlék túra Vöröskereszt bázis óvodájaként
- Húsvét: tojásfestés
- Anyák napja: édesanyák és nagymamák köszöntése, ajándék készítés
- Gyermekhét: játékos vetélkedők, aszfaltrajz, gyermekprogramok

IV. EGYÜTTMŰKÖDÉSEK, KAPCSOLATOK

Kapcsolat a szülőkkel:

A program kiemelt része, melyet a szülői bevonás c. fejezet tartalmaz.

Kapcsolat más intézményekkel:

Bölcsőde:

Az együttműködés tartalma és formái: kölcsönös látogatások, információcsere, szakmai együttműködés.

Iskolák:

- Kapcsolat a városi általános iskolákkal (rendezvényeken való részvétel,
- megbeszélések, tapasztalatcserék, folyamatos együttműködés)
- A város többi iskolájával kialakított kapcsolatunk a kölcsönös látogatásokon, tapasztalatcseréken alapul.

Egyéb intézmények:

- Kulturális intézményekkel kialakított kapcsolataink tartalma: mozi, színház műzeumlátogatások, rendezvényekre való meghívás, a gyermekkönyvtár és a művelődési intézmények programjaiba folyamatosan bekapcsolódás, közös programok szervezése.
- A szakmai szolgáltatókkal napi kapcsolattartás, a szolgáltatások folyamatos igénybevétele: logopédia, nevelési tanácsadás, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, gyógytornász pedagógiai információcsere, esetmegbeszélések, szakértői véleményezés.
- Komáromi Tám-Pont Család- és Gyermejjóléti Intézmény, Komárom Esztergom Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Komáromi Tagintézménye, Gyermekorvos, Védőnői Szolgálat, az Önkormányzat Szociális és Gyámügyi Osztálya munkatársaival napi kapcsolat a szociális munka hatékony megvalósulása céljából. Szintén ezt a célt szolgálja a városban működő karitatív szervezetekkel való együttműködés is.

Fenntartó:

Folyamatos munkakapcsolat szakmai és működési szinten a polgármesteri hivatal munkatársaival.

V. ÉRVÉNYESSÉGI ZÁRADÉK

A program felülvizsgálata és változtatása akkor válik időszerűvé, ha:

- jogszabály írja elő
- a fenntartó elrendeli
- a működési és személyi feltételekben változás történik
- minimum 10 szülő a változtatást kezdeményezi

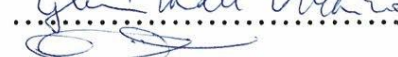
Érvényesség, hatálybalépés

A 2025/2026. nevelési év óvodai munkaterve, a nevelőtestület 2025.06.20-án, hozott határozata alapján, 2025. szeptember 1.-től 2026. augusztus 31.-ig érvényes.

Musitz Rita
Igazgató

Komárom, 2025. augusztus 22.

Nevelőtestület tagjai

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....
6. .....

Mellékletek

Egészségfejlesztési és környezeti nevelési programja 2025.

Komáromi Szivárvány Óvoda

2900 Komárom, Kelemen László u. 34-36.

Tartalomjegyzék

1. Egészségfejlesztés jogi háttere	40.oldal
2. Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok	40. oldal
3. Balesetmegelőzés és elsősegélynyújtás	48. oldal
4. A környezeti nevelés célja és feladatai az óvodában	49.oldal

1. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS JOGI HÁTTERE

128. § (1)* A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki-szellemi jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

(2) A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési-oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek, a tanuló és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek, a tanuló egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

(3)*A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek, a tanuló egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

- a) az egészséges táplálkozásra nevelés,
- b) a mindennapos testnevelés és az azt kiegészítő egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő testmozgás és iskolai sporttevékenység,
- c) a lelki egészség fejlesztése,
- d) a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

2. AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

Az egészségfejlesztési program az óvodás gyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését szolgálja. A helyes étkezési szokásokat gyermekkorban kell kialakítani éppúgy, mint az egészséges életmód egyéb jellemzőit, összetevőit. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása, mivel az óvodás gyermek fejlődésének olyan periódusában van, melyre a nagyfokú és rendszeres fizikai aktivitás, a szervezet gyors növekedése jellemző, ami ennek megfelelő tápanyagfelvételt tesz szükségessé. A teljesítés nemcsak az anyagiakon múlik, de szemléleten, óvónői leleményességen és a szülők segítő együttműködésén is. Az esztétikus terítés és ízléses tálalás növelheti a még nem ismert ételek kipróbálására való hajlandóságot, a kulturált étkezést minden esetben támogatni kell.

Az intézményünkben különösen odafigyelünk a gyermekek egészséges étkeztetésére. A gyermekek gyakran fogyasztanak tejtermékeket, és az idénynek megfelelő gyümölcsöt, zöldséget. „A gyermekek a napi háromszori étkezéssel tápanyagszükségletük $\frac{3}{4}$ részét az óvodában kapják. Ezért az óvoda figyelemmel kíséri a gyermekek étrendjét, hogy kellően változatos és megfelelő tápanyag összetételű legyen. Később ösztönözzük a gyermeket, a számukra ismeretlen ételek megkóstolására, de nem kényszerítjük az ételek elfogyasztására. Gondoskodunk arról, hogy fogyasszanak a gyermekek többször gyümölcsöt, zöldséget. Biztosítjuk, hogy a nap bármely szakaszában ihassanak. Óvodánkban tízórai, ebéd és uzsonna áll a gyermekek rendelkezésére. Az otthoni helyes és egészséges táplálás szükségességét

szülői értekezleteken, fogadóórákon, adott helyzetekben igyekszünk erősíteni. A különböző ételallergiában szenvedő gyermekek számára a konyha szakorvosi javaslat alapján állítja össze és készíti el a szükséges étrendet.

Az óvodapedagógus, pedagógiai asszisztens, és dajka feladatai

- A kulturált étkezési körülmények biztosítása.
- Az óvodai napirend keretében az óvónők a dajkák és a gyógypedagógiai asszisztens együttműködésével ismertessék meg a gyermeket az új ízekkel, addig ismeretlen étel - italfélékkel.
 - Az étkezést örömtelivé tenni, jó hangulatot teremteni az ételek elfogyasztásához.
 - Intenzív rágásra ösztönözni.
 - A folyadék folyamatos biztosítása.
 - Életkoruknak, fejlettségi szintjüknek megfelelően kanál, villa, kés helyes használatával való megismertetés.
 - Az étkezés végén az asztal rendjének helyreállításában való részvétel biztosítása a dajka irányításával.
 - Fokozott figyelem az ételallergiába szenvedő gyermekek diétájára tanácsadás a szülőknek (szülői értekezleteken, fogadóórákon, kötetlen beszélgetések során), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki.
 - Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében olyan környezeti projektek szervezése, amelyek során a gyermekek maguk is részesei lehetnek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl.: zöldség - gyümölcssaláták).
 - Minden érzékszervet megmozgató élményszerző mikro csoportos séták során lehetőség biztosítása a gyümölcsökkel, zöldségekkel való ismerkedésre, őszi piac, zöldséges üzlet, kertek látogatására, kóstolók készítésére.

Az egészségnevelés területei még a:

- Testápolás,
- Öltözködés
- Fizikai aktivitás, testmozgás
- Lelki egészség
- Alvás/pihenés

Az egészségfejlesztési program célja:

- a rendszeres mozgás
- a mozgáskultúra

- a motoros képességek

Egészségpedagógiai cél a testedzés mellett a mozgás megszerettetése, a közös mozgás által kiváltott öröm átélése.

A mozgás feletti kontroll erősíti az én-kontroll funkciókat, mozgásos feladatok kivitelezésére fordított összpontosítás pedig a figyelemkoncentráció, a kitartást, az erőfeszítésekre való képességeket fokozza.

Az egészségfejlesztési program elkészítése során figyelembe kell venni a 363/2012. (XII. 17.) kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogram előírásait, mely szerint:

- a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását és testi képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés;
- kedvezően befolyásolják a gyermek teljesítőképességét;
- felerősítik és kiegészítik a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatását;
- a tornának, a játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő tevékenységeknek – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára elérhetőnek kell lenni.

A mozgásfejlesztés megvalósulhat:

- a szabad játékban a gyermekek kötetlen, spontán, természetes játékos mozgása közben,
- a testnevelési tevékenységen belül,
- differenciált mozgástevékenység során.

Annak érdekében, hogy az egészségfejlesztő testmozgás hatékonyan megvalósuljon:

- fő szempont a pozitív megerősítés;
- a mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség ismeretében változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségek biztosítása (mindennapos testnevelés, testnevelés, szabad mozgáslehetőségek);
- napi tevékenység részeként a 10-20 perces frissítő mozgás (szabadban);
- tudatos a nagymozgások, finommotorika, egyensúlyérzék fejlesztésére
- a tér mozgásos megismerésére irányuló mozgások;
- kondicionális (erő, gyorsaság, állóképesség) és koordinációs képességek fejlesztése;
- lehetőség a csoportok egymás közötti mozgásos tevékenykedtetésére;

- a prevenció torna, gyógytestnevelés, vízhez szoktatás és egyéb változatos mozgáslehetőségek felkínálása;
- mozgásos játékeszközök biztonságos használatának életkori szinten történő megismertetése;
- szülők bevonása a mozgásos tevékenységekbe (például egészségvédelmi nap, sportnap, családi nap, kerékpáros kirándulás).

Mozgás

A mozgás a gyermek természetes reakciója, természetes aktivitása. Fejlődése az érés és a tanulás egységében valósul meg. Fejlesztő értéke óriási, szoros kapcsolatban áll, az értelmi- és a beszédfejlődéssel. A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen az óvodai életben. A gyerekek mozgásigényének kielégítését és fejlesztését a mindennapos testnevelés, a kötelező testnevelés foglalkozások és a szabadban végezhető különböző mozgások tevékenységek, futás, kocogás szolgálják.

Változatos mozgásformákat, természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket biztosítunk melyet a gyerekek, egyénileg gyakorolhatnak, szabadban, teremben egyaránt.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasz, amelyet sokszínű változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. A mozgás játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésre. amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természeteshely- helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyek sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. A mozgásos játékok tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, melyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését.

- Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz,
- a szükséges izomegyensúly kialakulásában,

- felerősítik az egészséges életmódra nevelés hatásait.

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI-rendelet 128. §-a **bevezette az óvodai teljes körű egészségfejlesztés fogalmát és részletszabályait.**

A nemzeti köznevelési törvényről szóló rendelet kiemeli, hogy a nevelési intézményekben, biztonságban és egészséges környezetben kell nevelődniük a gyermekeknek.

Egészségfejlesztés Óvodás korban

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a gyermek egészséges fejlődését, a legteljesebb egészségi potenciáljának elérését, azaz a lehetőséget arra, hogy a gyermek a mindennapi élet alternatívái közül a legegészségesebbet válassza.

Az egészség fejlesztése óvodás kortól kezdődik, így az óvodai egészségnevelés megalapozó jelentőségű a személyiségfejlesztésben. Az egészségvédő potenciál fejlesztése megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását. Az egészség védelme tanítható, fejleszthető.

Az óvodás korban történő egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van. Ezeket figyelembe véve az óvodai egészségfejlesztés kiemelt nevelési terület. Az óvodai nevelés elválaszthatatlan része az egészség fejlesztésére (promóció) és az egészségkárosodás megelőzésére (prevenció) irányuló egészségnevelő tevékenység. Mindkét egészségfejlesztési feladat vonatkozik a testi, a lelki és a szociális nevelő tevékenységre. Az egészségnek a nevelési folyamat minden mozzanatában alapozó szerepe van. A modern értelmezésű egészségnevelés széleskörűen készíti fel az óvodás korú gyermeket az egészségvédelemre: edzi a testi erőnlétet, gondozza lelki (érzelmi, akarati, értelmi) kiművelését és az embertársakkal kapcsolatos (szociális) együttműködés készségét.

Az egészség hármass (testi, lelki, társas kapcsolati) jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladatával, annak védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat. A speciális egészségfejlesztő szempontokra és módszerekre az óvodapedagógusnak tudatosan kell felkészülnie.

A gondozás és az egészséges életmódra nevelés

Az egészség óvodás korban is szomatikus, pszichikus és szociális elégedettséget, harmóniát jelent. Az egészség megőrzésére irányuló gondozás a személyi- és környezethigiénét, valamint a pszichohigiénét is magában foglalja.

A kisgyerekek jó közérzetéhez felnőtt testközelségére is szükség van. Ez a testi kontaktus a kapcsolatnak az a formája, amikor a felnőtt nemcsak dédelgeti, ölbe veszi, simogatja a gyereket, hanem befűzi a cipőjét.

A gyerekek szükségleteik önálló kielégítésére fokozatosan válnak képessé. Az önkiszolgálás kezdetben komoly feladatot jelent számukra. Az óvodába lépéskor a gyerekek az önkiszolgálásban különböző fejlettségi fokon vannak, és e téren is eltérő ütemben fejlődnek. A cél, az hogy a gyerek saját cselekvőképességéhez viszonyítva eljuthasson az optimális szintre.

Az egészséges környezet biztosítása

Az óvónő a lehetőségeket figyelembe véve gondoskodik a megfelelő tárgyi környezetről azzal, hogy számba veszi az adott feltételeket. Kezdeményezi a hiányok pótlását, s ellenőrzi a felszerelés megfelelő állapotát, folyamatos karbantartását.

Az óvoda udvara az egészséges életmódra nevelés egyik színtere. Kialakítása felszerelése az óvodások sokféle tevékenységét szolgálja minden évszakban és a különböző napszakokban. A gyerekek szabad mozgását, edzését, változatos tevékenységét megfelelő felszerelési tárgyak, eszközök szolgálják.

Az óvoda feltétlenül legyen víznyerő hely (ivókút vagy vízcsap). A gyermek szabad mozgását, edzését, változatos tevékenységét megfelelő felszerelési tárgyak, eszközök szolgálják. A mozgásfejlesztő eszközök, játékok, kerti szerszámok, bútorok célszerűek, esztétikusak legyenek, feleljenek meg a gyerekek életkori igényeinek és testméreteink, illeszkedjenek harmonikusan az óvoda környezetébe.

Gondosan rendben tartott homokozókra szükség van. A kerti szerszámok, húzókocsik, talicskák, kerékpárok, labdák, kötelek, a szerepjátékok különböző kellékei növelik a gyerekek játékkedvét, és változatos tevékenységre készítetik őket. A gyerekek jó közérzetének egyik feltétele az is, hogy az udvaron együtt játszassanak óvodás testvéreikkel, más csoportba járó barátaikkal és szabad tevékenységük közben is érezzék az óvónő személyes törődését.

Az öltözők kialakítása, berendezése és világítása a gyerekek kényelmes vetkőzését-öltözését szolgálja. Minden gyerek számára külön fogas, megfelelő nagyságú tárolóhely álljon rendelkezésre. Ez egyrészt higiénés szempontból szükséges, másrészt azért, mert a zsúfoltság rendetlenséget okoz, és nyugtalanítóan hat a gyerekekre.

A csoportszoba hideg időben a játék és a foglalkozások színtere, egyúttal az étkezés és az alvás helye is. Otthonossá teszi a csoportszobát, ha falainak színe világos, meleg árnyalatú vagy meszelt, a mennyezet pedig mindenképpen fehér. A természetes megvilágosítás érdekében az ablakok felső harmadát ne fedje le függöny, alsó részét ne árnyékolják be az ablakpárkányokra helyezett magas cserepes növények, ezek a szellőztetést is akadályozzák. Az erős napsugárzás, a túlzott felmelegedés ellen a csoportszobát redőnyök, nagy világos színű, elhúzható függönyök védjék. Fontos, hogy a mesterséges világítás az előírt fényerősségen és színhatásnak megfelelő legyen, s lámpatestek célszerűek és esztétikusak legyenek. Naponta többször van szükség 5-10 percig tartó szellőztetésre. A berendezési tárgyak megfelelő méretűek könnyen tisztán tarthatók, könnyen mozgathatók legyenek. Az

ülóbútorok, az asztalok és a fektetők feleljenek meg a gyerekek testméretének. A fektetők mérete, alakja legyen alkalmas a nyugodt pihenésre. A gyerekek jeleivel ellátott ágynemű, pizsamát az óvónő elkülönítve tárolja. A játékok foglalkozási eszközök és dísz tárgyak célszerűek, szépek, könnyen tisztíthatók legyenek. Minden gyereknek legyen jellel ellátott törülközője, fésűje, fogmosó pohara, fogkefeje. Az egészséges és tiszta környezet fenntartásának legfontosabb feltétele a korszerű eszközökkel végzett rendszeres és alapos takarítása. Az óvoda helyiségeit, udvarát és a kertjét olyan állapotban kell tartani, hogy az összes létesítményeivel együtt a gyerekek állandóan használhassák.

Az egészséges életmód kialakítása

Minden ember életében a rítusok, szokások jelen vannak. Lényegesen befolyásolják a személyiségfejlődést.

Szükséges, hogy a már kialakult szokásokat mindig, minden körülmények között azonos módon várják el a gyermektől. A szokások keletkezésekor a tudatosságnak, a szükségesség belátásának, a cselekvés akarásának is lényeges szerepe van, megkönnyíti, meggyorsítja a szokásfejlődés folyamatát. A szokások kialakításának alapvető feltétele tehát a pozitív példa. A jól megválasztott napirend, a határozott, de szeretetteljes követelés, az értelmes rend segíti a szokások kialakítását.

Az óvodai élet során törekedni kell arra, hogy a gyermekek egészsége, későbbi igényei megalapozása érdekében kapja meg szükségleteinek megfelelő gondozást, s egyre inkább legyen számára természetes igény az egészséges életmód.

Az óvodai élet során törekedni kell arra, hogy a gyermekek egészsége, későbbi igényei megalapozása érdekében kapja meg szükségleteinek megfelelő gondozást, s egyre inkább legyen számára természetes igény az egészséges életmód.

Testápolás:

A test higiénijának alapjai a mosakodással kezdődnek.

A testápolás a gyerekek egészségének védelmét, testük ruháztuk gondozását, rendszeres, szükség szerinti tisztálkodásukat és tisztaságigényük kialakulását szolgálja.

A testápolási műveletek az óvónő és a gyermekek közötti bensőséges kapcsolatot elmélyítését is segíti. Minél fiatalabbak a gyerekek, annál nagyobb szükségük van a testápolásban a felnőttek közreműködésében.

A szeretett óvónővel együttműködve alakul ki igénye az önálló testápolásra.

Játék, munka vagy egyéb tevékenységek folyamán a gyerekek keze gyakran piszkos lesz, ezért figyelmeztetni kell őket a rendszeres kézmosásra. A WC használata után és evés előtt is a rendszeres kézmosás segít a kórokozók ellen.

Ezek a köröm alatt is megtelepednek, ezért fontos már most megismertetni a gyermekeket a körömkéfe használatával.

E szempontból a legfőbb feladat az önálló kézmosás begyakorlása. A fogápolás és a száj higiéné nevelés az óvodai egészségnevelés és egészségügyi szokások kialakításának fontos

mozzanata. A nagycsoportosoknál elkezdődik a fogak cseréje, ezért ápolásukra nagyon oda kell figyelni.

A gyerekek fogkeféje legyen közepesen kemény, és a fogkrém tartalmazzon fluoridot. A papír zsebkendő a gyerekek számára elérhető helyen legyen.

A helyes orrfújás és zsebkendő használat kialakulását elő kell segítenünk.

A testápolás a gyerekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres, szükség szerinti tisztálkodásukat és tisztaságigényük kialakulását szolgálja.

A személyi tisztaság alapkövetelménye, hogy a gyermekben szokássá, igénnyé alakuljon a tisztálkodás és a fésülködés, a testápolás tevékenysége.

Öltözködés

A gyermekek öltözéke legyen célszerű, álljon összhangban önállóságukkal és az óvodai élettel. Fontosnak tarjuk továbbá, hogy a gyermekek ruházata tiszta, ízléses, praktikus legyen és ezt önmaguk is igényeljék. Az öltözködésnél a rétegeességet hangsúlyozzuk, melyet az öltözködési szabályok közül a leglényegesebb. Így kerülhető el a meleg miatti túlzott izzadás, amit gyakran megfázás követ. Jelentőségét nap, mint nap éreztetjük a gyerekekkel, s ebben kérjük a szülők segítségét is.

A lábbeli legyen kényelmes, levegőzőn, és tartsa a bokát. Felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy a nem megfelelő lábbeli lúdtalpat okozhat.

Mozgás – Edzés

A gyermekek mozgásigényének kielégítését és fejlesztését a testnevelési foglalkozások és a szabadban végezhető különböző mozgásos tevékenységek (változatos udvari játékok, sokféle és sokirányú mozgásos szabályjátékok, népi dalos játékok, körjátékok) szolgálják, melyeket részben a gyerekek szabadon választanak, részben az óvónők kezdeményeznek, szerveznek. Környezetünkben lehetőségeinkhez mérten sétákat, kirándulásokat szervezünk, melyek az élményhatásokon kívül a gyermekek mozgásigényének kielégítését, mozgásuk fejlesztését is szolgálják. A sétákat gondosan meg kell tervezni, tekintettel a csoportban lévő gyermekek életkori és egyéni sajátosságaira.

A kirándulások helye legyen biztonságos. A testi és lelki egészség eléréséhez a test rendszeres edzése is hozzájárul. A mozgás a gyermek egyik legtermészetesebb életmegnyilvánulása. A megfelelő, célszerű és tudatosan irányított, higiénikus környezetben megvalósuló mozgás pozitívan hat az anyagcserére és az idegrendszerre. Javítja a mozgási rendellenességeket, segíti a növekedést és a helyes testtartás elsajátítását.

A testmozgás iránti igény kialakítását már a gyerekkorban el kell kezdeni, hisz tudjuk, hogy a mozgásnak egészségmegőrző élettani és mentális hatása is van. A közös séták, kirándulások és sporttevékenységek segítenek kialakítani a gyerekekben az igényt a mozgásra, a szabad levegőn tartózkodásra, a fizikai aktivitásra. A szülők kötelessége is gyermekeket a rendszeres testmozgásra készíteni. Az óvodáskorú gyermekek a mozgásigényüket a futásban és a játékokban elégítik ki. Lehetőséget kell biztosítanunk óvodásainknak, hogy ügyességüket a játszótéri mászókákon és labdajátékok által is fejlesszék. A gyerekek testedzése egészségük

fenntartása, a megbetegedések megelőzése szempontjából fontos. A szabad levegőn való rendszeres tartózkodás növeli az ellenálló képességet, ezért ez télen sem maradhat el. A túlságos lehűlés veszélyének elkerülése végett célszerű többször nem túl hosszú ideig levegőzni, játszani (szánkózni, csúszkálni, hógolyózni).

Pihenés

A mindennapi mozgás után a gyerekeknek szükségük van hosszabb-rövidebb ideig tartó pihenésre. A nyugodt pihenéshez biztosítjuk az optimális feltételeket (a külső és belső zavaró ingerek megszüntetése, szellőzés, csend, nyugalom, megfelelő nagyságú fektető, ágy, lehetőség szerint pizsama). Mesével csendesítjük le, nyugtatjuk meg a gyerekeket. A különböző alvásigényeket figyelembe vesszük, nem erőltetjük az alvást, a gyerekek alvásigényében is érvényesül az egyéni sajátosság elve. A folyamatos kelést lehetővé tesszük a gyermekek számára, ugyanakkor ügyelünk arra, hogy a korábban ébredők ne zavarják a még alvókat.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A családok számára javasoljuk, hogy hétvégén is próbáljanak közelíteni az óvodai napirendhez az étkezések és pihenés időpontjával kapcsolatban.
- Fontos feladatunk az egészséges életvitel, egészséges életmód iránti igény megalapozása.
- Rendszeres életritmus megfelelő napirend kialakítása a családokkal együttműködve.
- Figyeljünk az egyéni szokásokra, engedjük az „alvós plüss állatkával” való alvást.
- Szoktatjuk a gyermekeket az egymás iránti toleranciára, a pihenő idő alatt ne zavarják társaikat.
- Fontos feladatunk a pihenéshez a nyugodt meghitt légkör biztosítása.

3. BALESET MEGELŐZÉS ÉS ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁS

SZMSZ-ben kerültek rögzítésre a gyermekbalesetek megelőzésre érdekében, illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok.

A gyermek balesetek megelőzése:

- Az intézmény épületének állapotaiban bekövetkezett balesetveszély esetén a fenntartók kötelesek gondoskodni azok megszüntetéséről, karbantartásáról.
- Az intézményben nyitástól zárásig óvodapedagógus és gyógypedagógus foglalkozik a gyermekekkel. Minden tevékenységnél a felnőtt jelenléte legyen biztosított.
- A gyermekbalesetek megelőzése érdekében az a gyermekeket nevelési évenként négy alkalommal baleset megelőző oktatásban részesítik óvodapedagógusok.

- A játszóudvar, torna és játékeszközök épségét, balesetmentes használhatóságát a karbantartók, csoportos dajkák, óvodapedagógusok, gyógypedagógusok, gyógypedagógiai asszisztensek rendszeresen ellenőrzik.

Elsősegélydoboz kötelező minden óvodában. Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások, hogy egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl: hinta, mászóka, bicikli, roller,) milyen veszélyforrásokat hordoz magában, illetve mire érdemes odafigyelni a balesetek megelőzés érdekében. (Módszer: beszélgetés, szerepjáték, bábozás, tásasjáték, képeskönyvek). Az óvodapedagógusok gyógypedagógusok pedagógiai munkát segítő munkatársak feladata a gyermekeket ért bármilyen baleset, sérülés, vagy rosszullet esetén:

- A sérült gyermeket elsősegélyben kell részesíteni.
- Ha szükséges orvost kell hívni.
- Ha a gyermek szállítható orvoshoz kell vinni.
- A balesetet, sérülést, okozó veszélyforrást a tőle telhető módon meg kell szüntetni.
- A gyermekbalesetet azonnal jelenteni kell az óvoda vezetőjének és a szülőknek.
- Az elsősegélynyújtáskor csak azt teheti az óvodapedagógus és kisgyermeknevelő, amihez ért.

4. A KÖRNYEZETI NEVELÉS CÉLJA ÉS FELADATAI AZ ÓVODÁBAN

- A környezeti nevelés alapozza meg a gyerekek tapasztalatait, ami később ismeretté, egész életre szóló tudássá alakul.
- A gyermekek közvetlen közelében lévő világ értékeinek megismertetése, megszerettetése.
- A természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása.
- A helyi sajátosságok felhasználásával az élő és élettelen környezeti tényezők leglényegesebb összefüggéseinek megvártatása.
- A környezettudatos életvitel kialakítása.

Környezeti nevelés az óvónő szemszögéből:

Az óvodapedagógusaink lehetővé teszik a gyermekek számára a környezet tevékeny megismerését. Alkalmat, időt, helyet, eszközöket biztosítanak a tapasztalat és ismeret szerzésére. Elsődleges számukra az élményközpontú, életkori sajátosságokat figyelembe vevő tevékenységen alapuló nevelés megvalósítása.

A környezeti nevelésen belül beszélünk külső környezeti nevelésről, mely az élet szeretetére és tiszteltetére, felelősségre nevel.

Foglalkozik a levegő, víz, talaj és a növények vizsgálatával. Illetve beszélünk a belső környezeti nevelésről, mely foglalkozik az egészségügyi ismeretekkel, táplálkozási

szokásokkal, életmóddal, mozgással. A környezeti nevelés megjelenik minden nevelési, oktatási intézmény helyi pedagógiai programjában. A környezeti értékek beépülnek a nevelési programokba a megfelelő törvényi kereteken belül. Szükségünk van biztonságra, tudásra, egyetértésre, szabadságra.

Elmondhatjuk, hogy a környezeti nevelés összetett személyiségformálás, magatartás, attitűdformálás, amely képessé teszi az embert az együttműködésre.

Ezek feltételezik a mentálhigiénés egészséget, a közösség lelki egészségének harmóniáját. Hiszen az gyermek akkor egészséges, ha lelkiileg kiegyensúlyozott és tud alkalmazkodni. Fontos a személyes példamutatás, így fejleszthető az együttműködési képesség.

A belső környezetre irányuló nevelésnél elsősorban az egészségügyi ismeretek elsajátítása a meghatározó.

Elsődleges a szükségletek kielégítését tekintve a gyermek egészségének védelme, egészséges biztonságos környezetének kialakítása és az egészséges életmód szokásainak alakítása. Ahhoz, hogy egészségesen éljünk nem elég ismernünk szervezetünk felépítését és működését. Az egészségünk a környezetünkben gyökerezik. Egészségi állapotunkat természeti és társadalmi tényezők befolyásolják. Ezért nagy szükség van az egészséges életvitel, életmód környezettudatos és egészségtudatos magatartás kialakítására.

Tiszta, egészséges környezetben az élet minősége is javul, elhanyagolt, szennyezett környezet terheli és rontja az alkalmazkodás lehetőségeit. Egészségünk védelme, saját felelősségünk. Az egészség olyan kincs, amiért minden nap küzdeni kell.

Játékos feladatokkal, óvónő által kezdeményezett tanulási szituációkkal, becsalogatja a környezettudatosság világába.

Az intézményesített nevelés és oktatás szerepe a környezeti tudat formálásának ez a leghatékonyabb eszköze. A környezeti nevelés során az érzelmi és értelmi adottságok fejlesztése egyaránt fontos. A nevelés a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően történik. Segítséget kell adni ahhoz, hogy az óvodások nevelésekor a szokásrendszer és az életvitel kialakításakor a környezettel kapcsolatos szempontok kellő súllyal szerepeljenek. Ösztönözni, támogatni szükséges az óvodások élményszerű tapasztalatszerzését, (kirándulások nemzeti parkokba, bemutatóhelyekre, múzeumokba, állatkertekbe, természetséták arborétumokba, közeli parkokba), amelyek elősegítik a környezetre figyelő magatartásforma megalapozását.

Célunk, hogy az óvodáskorú gyermekek minél többet tudjanak meg környezetükről, óvják értékeit és így kellő tájékozottságot szerezzenek környezetük védelemének fontosságát illetően.

Boldogságprogram

2017. szeptemberétől óvodánk egy csoportja csatlakozott a Jobb Veled a Világ Alapítvány boldogságóráihoz.

„A boldogságórák célja, hogy vezérfonalat adjunk az óvodás korosztálynak, hogy könnyebben nézzenek szembe a kihívásokkal. Az eredmény: egy optimista, magabiztos és kitartó

óvodások, akik megoldandó feladatként kezelik a mindennapos kihívásokat, észreveszik az élet szépségeit, az örömteli pillanatokot, és boldog, határozott, pozitív énképpel rendelkező óvodássá, majd felnőtté válnak.”

„Megtanítjuk gyerekeinket számolni, írni és olvasni, a sorba pedig bekerülhet a boldogságra való tanítás is. Ahogyan a matematika is megérthető szabályok összességéként, úgy a boldogság összetevői is ugyanolyan jól körülhatárolhatók.”

A Jobb Veled a Világ Alapítvány boldogságóráinak megálmodója Bagdi Bella, fővédnöke Prof. Dr. Bagdy Emőke. A Boldogságprogram csomag tartalmaz egy kézikönyvet, egy munkafüzetet, egy cd-t és egy személyiségfejlesztő kártyacsomagot. A program kidolgozásában Prof. Dr. Bagdy Emőke, a Boldogságprogram fővédnöke, Prof. Dr. Oláh Attila, a program tudományos szaktanácsadója és Tabajdi Éva, iskolai szakpszichológus közreműködtek. A cd-n Bagdi Bella, életmódfejlesztő énekesnő 14 dala hallható.

A nevelési év során 10 egymásra épülő témát ismertetek meg a gyerekekkel, mely a boldogság különböző összetételeit és feltételeit tartalmazza:

1. A hála gyakorlása
2. Az optimizmus gyakorlása
3. Társas kapcsolatok ápolása
4. Jó cselekedetek gyakorlása
5. Elköteleződés egy cél mellett
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömek élvezete
8. A megbocsátás gyakorlása
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

A boldogságórák felépítése:

- a téma bevezetése
- foglalkozást kezdő relaxáció
- személyiségfejlesztő gyerekdalok éneklése

- a téma feldolgozása
- a foglalkozás lezárása
- a téma továbbítása

A Jobb Veled a Világ Alapítvány boldogságórái nagyon jól beilleszthetők a Komáromi Szivárvány Óvoda helyi nevelési programjába. Intézményünk nevelési koncepciói, specifikumai és a boldogságprogram tartalma között sok összefüggés található.

A Boldogságprogram kapcsolódása a Komáromi Szivárvány Óvoda helyi nevelési programjához:

A boldogság óra jól beilleszthető programunkba. A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek havonta, fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit.

1. Érzelmi, nevelési szocializáció (az adott hónap témájának feldolgozása a beszélgetőkörben)
2. Mozgásfejlesztés (relaxációs- és meditációs gyakorlatok végzése)
3. Ének-zenei nevelés tartalma (Bagdi Bella dalainak rendszeres hallgatása, éneklése)
4. Vizuális nevelés, ábrázolás, mintázás, kézimunka, kézművesség (a Boldogság Program munkafüzetében található feladatok megoldása)
5. Az irodalmi nevelést megalapozó mesélés, verselés, mondókázás (Bezzeg Anna meséinek feldolgozása)
6. Matematikai tapasztalatok (a programhoz tartozó személyiségfejlesztő kártyák használata)
7. A család bevonása a nevelésbe (a szülők rendszeres tájékoztatása és részvétele a programban)

A boldogságórákat havi két alkalommal Kolozsvári Rita óvodapedagógus tartja a Napraforgó csoportban. Elnyerték a hónap csoportját, és több alkalommal a hónap pedagógusa címet. 2022 június hónapban megosztották beszámolóját a Boldogságóra oldalán.

„Arra törekszünk, hogy a Boldogságórák derűs és élménygazdag feladatai, játéakai, valamint gyakorlatai fokról fokra kibontakoztassák a derűt és életszeretetet. Gyermkeink így a jövőbe vetett hittel, bátran járják végig a felnőttiséghez vezető utat, majd boldogságra képes emberré válhatnak.” (Prof. Dr. Bagdy Emőke, a Boldogságóra program fővédnöke)